

LIETUVISKAS SAVAITRASTIS
Išleina kiekvieną penktadienį Clevelande
Leidžia
Ohio Lithuanian Publishing Co.
6820 Superior Ave. Cleveland 3, Ohio
Redaktorius
Vincas Rastenis
Kaina metams, užsimokant iš anksto:
Jungtinėse Valstybėse \$3.00
Kanadoje \$4.00 Kitur \$4.50
Užsisakyti galima kiekvieno mėto, nereliks
laukti metų, pusmečio ar mėnesio pradžios.

DIRVA

★ ★ ★
THE FIELD

The only Lithuanian Newspaper published in Ohio reaching a very large majority of the 100,000 Lithuanians in the State and in Cleveland.

No. 45

Kaina 6c.

CLEVELAND, OHIO

November — Lapkričio m. 10 d.

LITHUANIAN WEEKLY

Published every Friday in Cleveland by
Ohio Lithuanian Publishing Co.
6820 Superior Ave. Cleveland 3, Ohio

Editor
Vincas Rastenis

Subscription per year in advance
In the United States \$3.00
In Canada \$4.00 Elsewhere \$4.50
Entered at Second-Class matter Decem-
ber 6th, 1915, at the Cleveland Postoffice
under the act of March 3, 1879.

ŠIOJE ŠALYJE

STREIKAI BAIGIASI. Plieno pramonėje jau trys didžiausios bendrovės sudarė sutartis su unijomis panašiomis sąlygomis, kaip ir pirmoji nusileidusi bendrovė, Bethlehem Steel. Tikimasi, kad iki šios savaitės galo viename "plieno fronte" prasidės darbas. Darbininkų reikalavimų dauguma patenkinama.

Ir minkštosios anglies darbininkams unijos vadas Lewis jau davė parėdymą grįžti į darbą. Tokiu būdu ir kitose srityse darbai galės vėl atgyti.

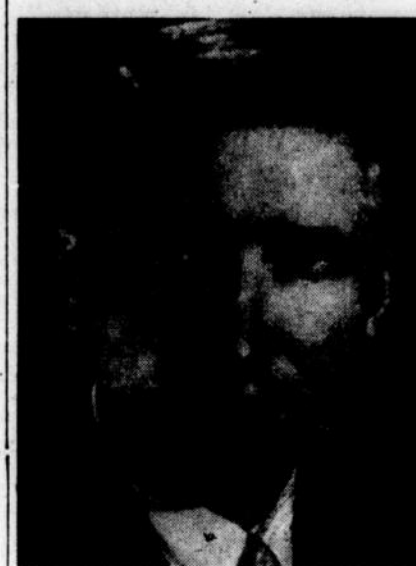
RINKIMUOSE svarbiausi o s e vietose laimėjo demokratai. New Yorko miesto galva išrinktas ligšiolinis O'Dwey, gavęs apie 400,000 balsų daugiau, kaip jo konkurentas respublikonas komunistų remiamas Marcantonio, kuris, nors ir gyrėsi, kad laimės rinkimus, gavo tik mažą dalelę balsų, likdamas toli trečioji vietoj, kurią pranašavo respublikonų kandidatai.

Į Senatą nuo New Yorko valstijos irgi laimėjo demokratai kandidatas Lehman, gavęs apie 200,000 balsų daugiau, kaip respublikonų kandidatas, dabar einas senatoriaus pareigas, J. F. Dulles. Jo pasidėjimas, kad Trumano ekonominė "labdarin-gos valstybės" programa veda į "statizmą", artima diktatūrai, rinkikų daugumos neįtikino. Tik New Jersey valstybėje gubernatorių Driscoll, respublikonas, atlaikė savo poziciją ir liko vėl išrinktas.

CLEVELANDE įvykusioje CIO konferencijoje tapo išmestos iš CIO komunistuojančių elektriku ir žemės ūkio įrankių darbininkų unijos. Jų vedams užkirstas kelias pasilikti vadovybėje. Šioje konferencijoje CIO aiškiai ir griežtai atsiribojo nuo komunistų. Manoma, kad komunistuojančių unijos bandys sukurti savo atskirą unijų federaciją.

LAIVYNO operacinio skyriaus viršininku paskirtas admiralas Sherman, vietoj atleisto admiralo Denfield, kuris atleistas dėl "maistavimo", tai yra priešinimosi karinių pajėgų sujungimui vienoje vadovybėje. Tuo reikalu paskutiniu laiku buvo vedamas labai platus tardymas. Laivyno karininkai iškėlė daug priekaištų apsaugos sekretoriui, sakydami, kad jis šališkai proteguoja aviaciją ir skriaudžia laivyną. Išvadoje, tačiau, visi tie skundai pripažinti nepekan-kamai pamatuoti.

NUTEISTUOSIUS KOMUNIS-TUS Federalinis Teismas sutiko išleisti iš kalėjimo už užstatą. Septyniems paskirta po \$20,000 užstatą, keturiems po \$30,000, iš viso — 260,000. Užstatą įnešė komunistų suorganizuotas "Civilinių Teisių Gynimo Komitetas", kuris savo laiku įnešė užstatą ir už G. Eislerį, pabėgusį lenkų laivu. Eislerio užstatas buvo konfiskuotas. Iš kur minėtas komitetas gauna pinigų tokiems užstatams, yra tik spėjama. Nemanoma, kad tokios sumos buvo surinktos per jų rinkliavą.

BRONIUS BUDRIUNAS

kompozitorius ir dirigentas, šį sekmadienį, lapkričio 13 d. su savo vadovaujamu choru koncertuos Detroite.

Tai kada kas iš kitataučių, didžiausiu jautrumu išdėstė, kodėl už Lietuvą reikia melstis ir kodėl reikia stengtis atkovoti jai laisvę.

Sekmadienio pavakariais New Yorko miesto centre, Broadway ir Times Square girdėjai beveik vien lietuviškai tekalbant.

Kongreso dienos virto Lietuvos dienomis New Yorke ir šis kongresas buvo viena iš reikšmingiausių lietuvių manifestacijų.

Smulkesnių žinių apie kongresą paskelbsime vėliau. Dabar tik pasiryžkime, kad geležis, kuri ligšiolinėmis Amerikos lietuvių pastangomis jau iki tiek įkaitinta, neataušų, o būtų neatlaidžia kalama tol, kol bus nukalta iš jos valia, galinti padėti Lietuvai atgauti laisvę.

Lankykite

DIDŽIAJĄ LIETUVIŲ DAILĖS PARODĄ

Ji atdara kasdien
nuo 10 val. ryto iki 10 val. vak.

Pratęsta iki lapkričio 27 dienos

Lapkričio 12 - 13 d.d. bus

MENINĖ PROGRAMA

Programoj dalyvaus Lietuvos Operos dainininkai:

V. Jonuškaitė, I. Nauragis ir V. Ivanauskas

Šokių programą atliks: **E. Čiurlytė su Liepinu ir Bichnevičiūtės bei Žukauskienės vadovaujama tautinių šokių grupė**

Programos atliekamos:

šeštadienį — 2:00 val. p.p. ir 6:00 v. vak.

sekmadienį — 2:00 val. p.p. ir 6:00 v. vak.

Didžioji Lietuvių Dailės Paroda
New York Hall of Science
Broadway at 44th St., New York City

Amerikos Prezidentas sveikino Lietuvių Kongresą New Yorko Gudernatorius jame kalbėjo

Šį kartą Visuotinis Amerikos Lietuvių Kongresas turėjo išties eilę momentų, kokių ligi šiol Amerikos lietuvių istorijoje dar nėra buvę.

Kongreso dalyvių tarpe buvo matyti daug naujų žmonių, kurių Amerikos lietuvių visuomenė tik neseniai susilaukė savo tarpe. Kongrese dalyvavo ir jį sveikino vienas iš pasirašiusių 1918 metas vasario 16 dieną Lietuvos nepriklausomybės paskelbimą, prof. Mykolas Biržiška.

Kongrese buvo beveik visos esančios Lietuvos diplomatinės ir konsulinės personalas, ir dar daugiau — dalyvavo ir šio meto diplomatinį Lietuvos misiją šefas, ministeris St. Lozoraitis.

Kongrese buvo Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto keturių asmenų delegacija, kurios pirmininkas K. Bielinis sveikino kongresą ir išdėstė VLIKo darbų apyskaitą.

Kongresą sveikino pats Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentas Harry S. Truman, pareiškęs tvirtą tikėjimą, kad kongreso tikslas bendromis pastangomis bus pasiektas.

Kongrese apsilankė New Yorko gubernatorius ir pasakė kalbą, kurioje ne tik sveikino kongresą, bet ir pareiškė nusistatymą, kuris atitinka visų Lietuvai laisvės siekiančių mintis. Jis pareiškė nuomonę, kad geležinė uždanga turi būti nustumta atgal. Jis nurodė, kad lietuvių tauta daugiausiai ir ilgiausiai kenčia nuo rusiško imperializmo. Jo ta kalba nuskambėjo ne tik pačiame kongrese, bet buvo perduota per dvi didžiąsias New Yorko radijo stotis.

Kai gubernatorius kalbėjo apie viso pasaulio tragediją, jis daugelį kartų minėjo Lietuvą, kaip labiausiai nukentėjusią ir kaip labiausiai vertą, kad jai padaryta skriauda būtų atitaisyta. Kas žino, keli šimtai tūkstančių tuos žodžius girdėjo.

Galime būti tikri, kad dar nei

ŠEŠIOS DIENOS

pasaulio politikoje

LAPKRIČIO 3.

Galutinai pripažinta nepriklausomybė Indonezijai. Tuo būdu, olandų viešpatavimas, užtrukęs Indonezijoje 300 metų, baigiasi.

Penkiolika protestantų ir liberalų veikėjų pasiūlė UN įstaigoms naują projektą, kaip padalinti Jeruzalę tarp arabų ir žydų. Projekte numatoma tarptautinė globa Jeruzalės šventvietėms.

LAPKRIČIO 4.

Valstybės Departamentas atsiuntė Atlantą pakartotinai pasiūlyti sutarčių projektus dėl siuntimo joms ginklų ir amunicijos.

Norvegija, Švedija ir Danija paskelbė, kad jos nori sudaryti savo tarpe muitų uniją ir panaikinti prekybos suvaržymus.

Vienas Maskvos žurnalas kaltina Amerikos ambasados Maskvoje pirmąjį sekretorių G. Morganą už "šmeižimą, karo kurstymą ir falsifikaciją" viename jo parašytame straipsnyje.

Lenkija įsakė išsikraustyti ir žydų labdaros organizacijai "Joint Distribution Committee". Neseniai toks pat įsakymas buvo duotas Tarptautinio Raudonojo Ąekoslovakijos vyriausybės atmetę Washingtono protestą dėl Amerikos ambasados valdininko areštavimo.

minėklo Lietuvių Darželyje, o gruodžio 4 dieną Kultūros Fondo skyrus rengia platesnį paminėjimą su paskaitomis ir menine programa.

nojo Kryžiaus įstaigoms Lenkijoje.

LAPKRIČIO 5.

UN Politinis ir Saugumo Komitetas priėmė rezoliuciją, kuria UN nariai raginami uždrausti siųsti ginklus į Bulgariją ir Albaniją, kol jos nebus sustojusios teikti pagalbą Graikijos sukilėliams.

LAPKRIČIO 6.

Iš Maskvos pasirodė žinios, kad, prasidėjus revoliucijos su-kaktuvių iškilmėms, kurių metu buvo viešai iškabinti komunistų partijos politinio biuro narių paveikslai, jų tarpe nebuvo matyti Kaganovičiaus paveikslas. Iš to atsirado spėjimai, kad gal ir Kaganovičius jau bus patekęs į nemalonę. Pabrėžiama, kad Kaganovičius yra vienintelis žy-das politiniame biure, jei neskaity-tomas Beria, apie kurį irgi spėliojama, kad jis yra žydų kil-mės, nors laikomas gruzinu.

Pabėgėliai iš Albanijos į Jugoslaviją tvirtina, kad Albani-joje vyksta griežtas politinis "valymas", kuriam vadovauja to dalyko specialistai iš Rusijos.

Čekoslovakijoje pakorė šešis taramo samokso vadus, neva kesinusius nuversti komunistinę valdžią.

Čekų vyskupai bandė išgauti iš komunistinės vyriausybės sutikimą peržiūrėti ir atitinkamai pakeisti nuostatus, kuriais dabar pradėti tvarkyti bažnyčių, reikalai Čekoslovakijoje, tačiau vyriausybė vyskupų pasiūlymą atmetė.

LAPKRIČIO 7.

Revoliucijos su-kaktuvių iškilmėse politbiuro narys Malenkov pareiškė, kad, jeigu kiltų naujas karas, tai jis būtų galas kapitalizmui. Rusija norinti padaryti viską, kad nebūtų karo, kadangi USA siekiančios visą pasaulį padaryti savo kolonija. Galėtum pamanyti, kad Malenkovas labai gailisi kapitalizmo ir, saugodamas jį nuo pražūties, stengiasi kaip nors atitolinti tą pavojų, kuris gresia kapitalizmui...

LAPKRIČIO 8.

Lenkijos kariuomenės vadu paskirtas Sovietų maršalas Rokossowski. Tam reikalui, žinoma, jam tuojau suteikta Lenkijos pilietybė, teisinantis, kad jis yra lenkų kilmės. Mat, jau ateina laikas sovietams formaliai atitraukti savo kariuomenę iš Lenkijos, o pačių lenkų, kad ir labai "persijota" kariuomenė Maskva nepasitiki. Todėl ir "skolina" Lenkijai savo maršalą lenkų kariuomenei vadovauti bei prižiūrėti, kad nesusergtų kas nors "titolizmo" liga.

Valstybės sekretoriui Achesonui išvykstant į Paryžių, kur prasideda Amerikos, Anglijos ir Prancūzijos užsienių reikalų ministrų posėdis Vokietijos ir kitais reikalais, Višinskis telefonu pareiškė pasisiekimo linkėjimus. Višinskis šiuo metu dalyvauja UN posėdžiuose, New Yorke.

LAPKRIČIO 8.

Čekoslovakijos valdžia vis dėlto palėido iš kalėjimo Amerikos ambasados valdininką, kurį prieš porą savaitių suėmė.

10,000 mylių kelionė

Rašo J. V. VALICKAS

(Tęsinys iš pereinamojo numerio)

Gyvenimi ir mokaisi...

Benzino nebuvimas irgi buvo savotiška pamoka kitam kartui: jeigu važiuoji į nežinomas vietas, tai iš anksto išsisklausinėk aplinkybes, kad numatytum, kas gali atsitikti ir pasiruoštum visokiems atsitikimams. Bet... Juk ne veltui gi ta patarė baigiasi mintimi, kad visvien kvailas mirsi... Panašiai ir čia gal gale išėjo...

Bet kalbėkim iš eilės. Kai jau taip atsitiko, tai visų pirmą rūpėjo išsimeigoti. Išsimeigti — benzino vis dar nebuvo. Tada nieko kita neliko, kaip tik pėsčiam paslankioti po miestą ir pasidairyti jo domaus.

Pamatyti ir čia yra ko. Visų pirmą patraukiau į muziejų.

Salia visos eilės dalykų, matytų ir kituose muziejuose, čia rado ir niekur nematytų dalykų, iš kurių ypatingai krito į akį garsaus meksikiečių dailininko Clemente Orozco paveikslas "Žemė, vanduo, ugnis ir oras", ir keli paveikslai dar iš tų laikų, kada nei vienas baltasis žmogus buvo kojos ikėles į šį kontinentą. Tai paveikslai, tapyti ant akmens arba ant medžio žievės. Nuostabu, kaip jie iki šių laikų išliko. Paaškinimų apie tai neteko patirti, bet spėjau, kad jie buvo rasti piramidėse.

Mačiau gražius gubernatoriaus rūmus šalia dailaus parko, kuriame labai patogų pasislėpti, nes daug suoliukų. Mačiau ir kalėjimą, kuris mane beveik labiau sudomino, negu gubernatoriaus rūmai. Kad gubernatoriaus "palaciai" dailiai papuošti, tai visiškai nenuostabu, bet kad ir kalėjimas iš lauko meniškai išdailintas — tai jau ne visai paprasta! (Iš vidaus, laimei, neteko matyti...)

Kitą dieną, keliaudamas į turę pasidairyti, pagavau taksį.

Važiuoti buvo netoli. Maniau, kad gal tuoj grįšiu, tai paprašiau palaukti, bet po 10 minučių nutariau kiek ilgiau pasilikti ir grįžau prie taksio atsiskaityti. Buvau ne juokais nusteibintas,

kai pareikalavo 25 pezu. Norėjau pasižiūrėti į skaitiklį, bet čia paaiškėjo, kad Meksikoj taksio skaitiklių neturi...

Grįžęs į viešbutį pasakojausi, kad su taksu man išėjo nesuipratimas. Bet ten man paaiškino, kad čia joks nesuipratimas, vien tik mano neapdairumas: reikėjo iš anksto susitarti! Saklo, paprastai už tą kelionę buvo galima mokėti apie 8 ar 10 pezu, o tokiu laiku, kai nėra benzino, būtų buvę galima susiderėti už 15. O kai nesuderėjau, tai jo valia — kiek pareikalavo, tiek ir sumoki. Čia "kainų lubų" nėra, reikia neužmiršti pasiderėti...

Turgus nepaprastai margas. Visokių, net niekur kitur nematytų prekių. Ypatingai įdomūs indijonų darbo moliniai puodai su nupieštais paveikslais ant šonų. Vienas puodas — asotis buvo nepaprastai didelis — gero žmogaus didumo, ir ant jo nupieštas Ali Baba su 40 plėšikių.

Bevaikščioldamas apie tuos puodus, sutikau porą amerikiečių, kurie pasigyrė jau gavę benzino. Nuskubėjau ir aš, bet kai nuvažiauvau, kitan automobilin, prieš pat mano nosį supylė pasukintą lašą benzino... Bet, laimei, čia pat besikalbant atvažiuojo kitas sunkvežimis su benzinu. Dabar prisipyliau ne tik į automobilio, bet ir į atsarginių kelių galionų baką. Ir kitą dieną per 13 valandų vėl atsidūrėm Meksikos sostinėje, kur šeiminiui kas Sandoval jau susirūpinęs mūsų laukė, nes buvom užtrukę dvi dienas ilgiau, negu buvom žadėję.

(Bus daugiau)

MARGUTIS

Skaitykit "Margutį", komp A. Vanagačio įkurtą muzikos ir juokų žurnalą. Eina kartą į mėnesį. Kaina metams \$2. Užsisakant siųskit ir pinigus.

MARGUTIS

6755 So. Western Ave.
Chicago, Ill.

DIDYSIS KONCERTAS IR ŠOKIAI

Didžiausia sezono pramoga New Yorke
Sėkmadienį, 27 lapkričio, nuo 4 val. po piet
LOST BATALION HALL,
93-29 Queens Blvd., Elmhurst, N. Y.
rengia

MOTERŲ VIENYBĖ

ir
AMERICAN LEGION LITHUANIAN
MEMORIAL POST

Daugiausia apie Kanadą ir Lietuvą žinių duoda
patriotinė — nepartinė ir nesrovinė —

'NEPRIKLAUSOMA LIETUVA'

3-nių puslapių didelio formato savaitraštis, redaguojamas modernišku būdu, Lietuvos laikraščių pavyzdžiu.
KAINA: Visur užsieniuose 3 dol. 50 centų ir Australijoje — 4 doleriai.

ADRESAS: 3A Fourth Ave, Ville Lasalle, Montreal, Que., Canada.

Geriausias

LIETUVIŲ

Paveiksluotas

Už \$1.00 lankys Tamtams kožna mėnesi per 1 meta.
Išleistas Gegužio 15, 1938.

LIETUVIŲ NAUJIENOS

332 N. 6th Street

Philadelphia 6, Pa.

Detroit, Mich., Naujienos

KANADIEČIAI ATVYKSTA Į KONCERTĄ

Kanados lietuviai, išgirde, kad čia Lietuvių Balso radijo klubas ruošia lapkričio 13 d. koncertą, organizuojasi jame dalyvauti. Jie nori išgirsti kompozitoriaus Br. Budriūno pirmąjį šiame mieste dirguojamą koncertą. Windsore gyvenę lietuviai labai susijdomavo Br. Budriūno vedamu chorą ir jie galvoja, kad ateityje gal tas choras bus galima pakviesti į Kanados pusę.

I šį žymų koncertą atvyks ir iš tolimesnių Kanados miestelių lietuviai. Viešbučio savinin-

kai Narušiai atvyksta net iš Leemingtono specialiai į koncertą.

Mes laukiame brolių iš Kanados.

ĮKURDINIMO KOMITETŲ PRAMOGĖLĖ

Imigracijos ir Įkurdinimo Komitetas, lapkričio 19 d., 7:30 val. vak. dr. J. Sims namuose, 2207 Oakman Blvd., ruošia draugišką vakarėlį. Vakarėlyje bus kortavimas, užkandžiai ir pasilinksminimai. Įžanga tik 1 doleris. Visi norintieji dalyvauti prašomi iš anksto įsigyti bi-

BROCKTON, MASSACHUSETTS

TREMTINIŲ VEIKLA IR AUDRA DEL JOS

Š. m. spalio 29 d., Brocktono "Sandaros" klubo salėje, įvyko Brocktono tremtinių visuotinis susirinkimas. Susirinkime, tarp kitų dienotvarkės punktų buvo aiškinti Amerikos pilietybės įgyjimo ir socialinio darbininkų apriūpinimo klausimai.

Tuo reikalu kalbėjo malonus svečias, Amerikos lietuvis adv. Tamulevičius. Perskaitytas BAL Fo pirmininko kun. dr. Končiaus tremtiniams skirtas laiškas.

Išklausa išsamus tremtinių komiteto veiklos ir kultūrinio vienietų vadovų pranešimai. Komitetui pareiškus savo atsistatydinimą, balsų dauguma nutarė komiteto kadenciją pratęsti iki naujų metų, t. y. 2 mėnesiams.

Svarbiausi komiteto nuveikti darbai: parūpinta 124 darbo ir buto garantijos atvykti tremtiniams į USA, suorganizuota tautinių šokių grupė, kuriai vadovauja Regina Spokevičiūtė, baigusi kūno kultūros kursus KAU ne; mišrus choras iš 30 asmenų, kuriam vadovauja buv. pradžios mokyklų inspektorius Jurgis Strazdas. Skautams vadovauja Jonas Monkus. Aktyviai dalyvauja Lietuvių Bakužės parodos surengime Brocktone šiais metais rugsėjo 10-17 d., kurią aplankė apie 120,000 žmonių. Tai parodai eksponatai beveik visi buvo tremtinių atsivežti, kurių buvo 141 vienetas. Parodos atidarymo programą vykdė taip pat tremtiniai, būtent: oktetas, vedamas J. Salučkos, padainavo keletą dainelių, tautinių šokių grupė pasuko keletą šokių ir vaikučiai padeklamavo. Be to, iš Bostono atvykęs prof. Končius ir brocktonietis tremtinys kun. Klimas pasakė kalbas.

Visas šitas organizacinis ir kultūrinis darbas buvo atliktas dėka tremtinių komiteto: pirm. V. Tamošaičio, vicepirm. J. Strazdo, komiteto nario ir Lietuvių Bakužės parodos dekoratoriaus E. Bludnicko, sekr. ir tautinių šokių grupės administratoriaus A. Bačiulio.

Susirinkimas pasidžiaugė sekmingu darbu ir pritarė tolimesniam komiteto veiklai. Komitetas savo atsistatydinimą buvo pareiškęs todėl, kad iš vienos Brocktono lietuvių srovės pusės pasireiškia didelis nepasitenkinimas tremtinių komiteto veikla, kam jis laikosi bešališkai ir kam bendradarbiauja su visomis lietuvių patriotinėmis grupėmis, kurios remia ALT ir BALFo veiklą. Tos srovės vietiniai vadai, atrodo, tam nepalankūs. Manyt, kad naujas komitetas rastų galimybių įtraukti ir tuos priešinguosius į bendrą veiklą: laisvinti Lietuvą ir remti tremtinius.

Komiteto susirinkimai būdavo parapijos salėje, bet šį kartą dėl tos pačios priežasties minėta sale pasinaudoti nebuvo leista. Ir dar daugiau, rytojauš dieną, t. y. sekmadienį, net visi

keturi pamokslai buvo pašvesti šmeižti buvusius Lietuvos prezidentus — K. Grinių ir A. Smetoną. Jie buvo išvadinti gangsteriais. O tremtinių adresu buvo panaudotas visas keiksmų leksikonas, kurio net ir Bimba taip išsamiai dar nebuvo pavartojęs, šmeiždamas tremtinius. Buvo paskelbta, kad Lietuvoje nebuvę religijos laisvės ir kad atvykę tremtiniai kėsinais ir čia bažnyčios autoritetą paniekinti!

Liūdna ir skaudu, kad taip daro tie, kurie sakosi labai rimti tremtinius, bet, kerštaudami jiems už silpną rašymąsi prie parapijos ar bažnytinųjų organizacijų, pasinaudodami bažnyčios autoritetu, lieja pamazgas ant tremtinių ir grasiina visus iš tremti atgal (!), kurie nebus paklusnūs.

Korespondentas

LAWRENCE, MASS.

GRAZIAI PASISEKĖ PRAKALBOS

Lapkričio 30 d. Lietuvių Piliečių Sveitinėse ALT Sąjungos skyrius surengė prakalbą. Kalbėjo: A. Burneika, iš Lawr., Br. Kalvaitis, Jonas Kasmauskas, iš Bostono.

Kalbėtojai nušvietė reikšmę Visuotiniojo Kongreso New Yorke ir liūdną padėtį dabartinės okupuotos Lietuvos gyventojų. Visų kalbėtojų taikyns — Visuotinis Kongresas. Jame bus priimtos protesto rezolucijos ir pasauliui bus dar kartą atskleista nežmoniškiausia dabartinė Lietuvos gyventojų padėtis. Susirinkusieji atsidėję išklaušė ir ne viena sena motina pilnu širdies skausmu, ašarotomis akimis įsivaizdavo tą liūdną ir sunkią Lietuvos vaikų dalį.

Prakalbas pajavirino mok. V. Barmienė (iš Bostono), padainuodama keletą liaudies dainų. Akompanavo Pauliukaitis. Mok. Barmienė dar pasakėjo apie labai sunkią Lietuvos mokyklos padėtį.

Nuo suaugusiųjų neatsiliko ir mažieji. Čia gimusi Diana Penkūtė gražiai padeklamavo "Motinai". Deklamavo gražiai, nors lietuviškos mokyklos visai nėra lankiusi. Al. Savilionis (naujakis) irgi padeklamavo net du eilėraščius: "Kregždutė" ir "Laisvos Lietuvos". Jauniesiems smarkiai paplota ir pasidžiaugta, kad jaunoji karta auga lietuviška.

Visi susirinkę į prakalbą, o taip pat ir ALT Sąjungos Skyrius, yra labai dėkingi bostoniečiams: J. Kasmauskui, V. Barmienei, Br. Kalvaičiui už programinę dalį ir už pasiūlymą atvykstant. Lietuvių Klubų valdyba irgi gražiai pasitarnavo duodama nemokamai salę. Visiems labai ačiū!

Laike prakalbų kongreso reikalams suaukoto kelios dešimtys dolerių. Susirinkimui pirmininkavo U. Penkuvienė — ALT Sąjungos skyriaus pirmininkė.

Žemaitienės - Mickaitės Natalijos giminės prašomi atsiliepti

AUKOS LIETUVIŲ DAILĖS PARODAI

Pirmosios paskirų asmenų aukos

Pr. Lapienė, Stony Brook, L.I., N. Y.	\$100.00
J. J. Grish, Chicago, Ill.	\$20.00
J. Kralikauskas, Newark, N. J.	10.00
B. Kučinskaitė, Washington, D.C.	10.00
O. Račienė, Glendale, Cal.	10.00
J. Dermeitis, Caro, Mich.	10.00
S.C. Douvan, Detroit, Mich.	5.00
M. Aleksonis, Donora, Pa.	5.00
M. Vitkauskienė, Brooklyn, N. Y.	5.00
J. A. Urbonas, Dayton, Ohio	5.00
J. Vilčinskas, Cleveland, Ohio	5.00
K. Staloraitis, Chicago, Ill.	5.00
V. Jankauskas, Yonkers, N. Y.	5.00
J. Karpovitz, Providence, R. I.	5.00
P. Buoziis, Bigelow, Ark.	5.00
J. Ražinkus, Ashley, Pa.	2.00
J. Raulinaitis, Pittston, Pa.	2.00
S. Rumčikas, Buffalo, N. Y.	2.00
J. Payavis, Plains, Pa.	1.00
V. Stankevičius, Brooklyn, N. Y.	1.00
P. Zikas, Port Chester, N. Y.	1.00

Organizacijų aukos

ALT S-gos Waterburio skyrius	\$150.00
ALT S-gos Chicagos skyrius	100.00
Lietuvių Moterų Klubas, Chicago, Ill.	100.00
Motery Vienybė, Brooklyn, N. Y.	50.00
Lietuvių Siuvėjų Korporacija, Brooklyn, N. Y.	50.00
Amerikos Lietuvių Tautiškas Klubas, Brooklyn, N. Y.	50.00
Lietuvių šelpimo Komitetas, Amsterdam, N. Y.	50.00
Varpas Dramatic Club, New Britain, Conn.	25.00
S. L. A. 134 Moterų Kuopa, Chicago, Ill.	20.00
Amerikos Lietuvių Balso Radijo Klubas, Detroit, Mich.	15.00
BALFo 88 skyrius, Philadelphia, Pa.	11.00
Tėvynės Myletojų Draugija, Hartford, Conn.	10.00
Apriškimo Parapijos Choras, Brooklyn, N. Y.	10.00
Sodaliečių Moterų Draugija, Harrison, N. J.	10.00
Lietuvos Vyčiai, N. Y. ir N. J. apskritys	10.00
A. L. Taryba ir BALFo skyrius, E. Hartford, Conn.	10.00
Lietuvių Moterų Klubas, Newark, N. J.	10.00
Lietuvių Buv. Tremtinių Draugija, Detroit, Mich.	10.00
Lithuanian Educational Citizens Club, New Britain, Conn.	5.00
S. L. A. 34 Kuopa, New Britain, Conn.	5.00
Lietuvių Piliečių Klubas, Maspeth, N. Y.	5.00
S. L. A. 142 Kuopa, New Haven, Conn.	5.00
Liet. Legionierių Dariaus-Girėno Postas, Brooklyn, N. Y.	5.00
Lithuanian Care and Relief Club, Waterbury, Conn.	5.00
Gyvojo Rožančiaus Draugija, E. Hartford, Conn.	5.00
Apšt. Maldos Draugija, Chicago, Ill.	5.00
St. Andrew's Guild, New Britain, Conn.	5.00
Sv. Jurgio Draugija, Elizabeth, N. J.	5.00
Zarasiškių Klubas, Cicero, Ill.	5.00
S. L. A. 11 Kuopa, Waterbury, Conn.	5.00
A. L. R. K. S. 9 Kuopa, Bridgeport, Conn.	3.00

Parodos Sekretoriatas

Aš Tavo Bičiulė Knyga!

Pranešame gerb. Tautiečiams, kad nuo š. m. spalio 15 d. leidyklos PATRIA Generalinė atstovybė JAV pradėjo lietuviškos knygos, leidyklos leidinių, platinimo darbą šūkiu — "Aš tavo bičiulė knyga"

Grožinė literatūra.

1. Jurgis Jankus.....	Naktis ant morų	\$ 2.00
2. Stepas Zobarskas	Savame krašte	2.00
3. Vincas Ramonas	Kryžiai	2.00
4. L. R. Tremtyje Metraštis	Tremties metai	3.00
5. Stasys Santvaras	Laivai palaužtom būrėm	1.25
6. Antanas Skėma	Nuodėguliai ir kibirkštys	1.85
7. Petrė Orentaitė	Marti iš miesto	1.00
8. Balys Gražulis	Brydė rugiuose	2.00

Ivairūs leidiniai

1. Dr. J. Balys	Tautosakos skaitymai	\$ 2.00
2. Viktoras Gailius	Vokiškai - lietuviškas žodynas	3.00
3. Pranas Naujokaitis	Lietuvių literatūros istorija	2.00
4. Dr. A. Sapoka	Lietuvos istorija	3.00
5. Lietuvių kalba, jos raida ir susidarymas		0.50
6. Mūsų protėvių pažiūros ir mirtį ir sielą		0.30
7. Vik. Kamantauskas	Prancūzų kalbos vadovėlis	0.75
8. Vik. Kamantauskas	Ispanų kalbos vadovėlis	0.50
9. Lietuvos žemėlapis		0.50

Jaunimo literatūra.

1. Vytautas Tamulaitis	Sugrįžimas	\$ 1.00
2. Stasys Laučius	Po pilkaisiais debesėliais	0.75
3. Jonas ir Adolfas Mekai	Knyga apie karalius ir žmones	0.50
4. Stepas Zobarskas	Brolių iškotoja	1.00
5. Vytė Nemunėlis	Tėvų nameliai	0.75
6. Vytė Nemunėlis	Mazoj abecėlė	1.00
7. Stepas Zobarskas	Aušrelė (I dalis)	1.25
8. Stepas Zobarskas	Per šaltį ir vėją	0.30
9. Stepas Zobarskas	Ganyklų vaikai	1.00
10. Stepas Zobarskas	Riestašis sūnus	0.75

Knygos svetimomis kalbomis.

1. Stepas Zobarskas	Das Lied der Sennen	\$ 1.25
2. Prof. Dr. V. Jungfer	Litauischer Liederschein	0.75
3. Prof. Dr. V. Jungfer	Litauen, Antlitz eines Volkes	2.00
4. Juozas Pašilaitis	Hearken Then Judge	0.25
5. Maurice Scherer	Petrus Kiaulėnas	2.00

Reikalaukite ir pinigų arba pašto Money orderį siųskite Leidyklai PATRIA, Stamford, Conn., 45 St. Johns Pl.

Generaliniai Įgaliotiniai J.A.V.

Vyt. Mazoliauskas Jonas Rutkauskas

Lietuvių kalbos Vadovas

ir kiti aktualūs lietuvių kalbos reikalai

Kam toks Vadovas reikalingas? — Kaip jis atrodo? — Kada jis bus išspausdintas? — Kas bus su mūsų kalba svetur begyvenant?

PASIKALBĖJIMAS SU DR. PR. SKARDŽIUMI

Norėdamas plačiau skaitytojus painformuoti apie spaudoje jau daug kartų minėtą Lietuvių Kalbos Vadovą, DIRVOS korespondentas kreipėsi į neseniai į JAV atvykusį ir Clevelande apsisotusį kalbininką dr. Praną Skardžių, Vadovo redaktorių ir vieną iš jo autorių.

— Nors jau daug kartų buvo rašyta apie Lietuvių Kalbos Vadovą, vis dėlto būtų įdomu plačiau patirti apie jo uždavinį ir pobūdį.

Nemažam lietuvių skaičiui gyvenant užsienyje jau nuo senesnių laikų ir apsieičia atsiradus mūsų naujų tremtinių įvairiuose pasaulio kraštuose, bendrinės lietuvių kalbos reikalai yra pasidarę ypač aktualūs. Gyvendami svetur, daugelis išvykėlių nebeturi jokių šaltinių savo praktinės kalbos žinioms papildyti, o slenkas laikas nuolat dido ir tai, ką vienas kitas dar buvo išsivežęs iš savo tėvynės. Ypač neigiamai neigdomą lietuvių kalbą veikia aplinkinė svetimoji įtaka: daugelis kasdieninių žodžių bei posakių pakeičiama svetimybėmis, būdingos mūsų kalbos ypatybės primiršamos, galvojant nelietuviškai, sugriauinama lietuviškoji mūsų kalbos sistema ir pagaliau vietomis jos visai išsižadama.

Norint kiek apsaugoti mūsų gražią ir didžią turtingą kalbą nuo žuvimo, buvo tremtyje susirūpinta bent sąmoningiesiems lietuviams padėti ne tik neužmiršti, bet ir kiek galint ją ir toliau visai gerinti, tobulinti. Čia visų pirma buvo turėta galvoje mūsų mokytojai, rašytojai, laikraštininkai, dvasininkai, vaidintojai, įvairių vadovėlių autoriai ir šiaip įvairūs mūsų kalbos mėgėjai bei brangintojai. Todėl tam reikalui buvo sumanyta išleisti ne kokį nors trumpą rašybos vadovėlį arba paprastą lietuvių kalbos gramatiką, bet kiek galint išsamesnį yekalą, kuris šalia rašybos, kad ir trumpai, dar apimtų svarbesnius bendrinės kalbos dalykus, kirčiavimo, žodžių darybos, kaitybės, iš dalies sintaksės ir žodyno dalykus.

Praktiškai šis darbas buvo šiaip dirbamas: rašant ir redaguojant visų pirma buvo žiūrima tik pačių svarbiųjų ir aktualiausių šių dienų reikalavimų bei aplinkybių, todėl Vadove stengiamasi duoti ne viską, kas po ranka pakliuvo, bet tik tai, kas šiuo metu atrodė būtiniusia ir visai tikra, pagrįsta. Šitaip tad sumetimais pirmoji vietoj duodama nemaža svarbių žinių apie taisyklą ne tik pavienių žodžių, bet ir jų atskirų lyčių tarimą bei rašymą.

Bet šalia šitų uždavinių pasirodė esant reikalinga dabartinių lietuvių tremtinių bei senesnių išievių kalbą pagyvinti bei praturtinti ir kitais atžvilgiais. Čia ypač svarbu yra žodžių daryba, naujadarų bei svetimybų vartoseną, sinonimiką ir kt. šiuo metu, kada, svetur gyvendami, gerų naujų žodžių vis mažiau besusidarome ir specialinės reikmės vis daugiau blanksta, o sinoniminių darinių skaičius nuolatos vis mažėja ir mūsų kalbai nepritaikytų svetimybų kaskart vis daugiau randasi, naudinga yra sąmoningiesiems vartotojams padėti prisiminti gražesnius ir būdingesnius gyvosios kalbos darinius, duoti jiems daugiau sinoniminės medžiagos, aiškiau apibrėžti svetimybų vartoseną, lengviau susirasti tinkamesnius lietuviškus

atitikmenų ir kt. Todėl šiame Vadove, ypač jo žodyne, ko daugiau stengiamasi išskirti aiškiai svarbesnius mūsų žodžių darybos dalykus, nurodyti būdingesnes priemones naujiems žodžiams susidaryti, įvairia sinonimine medžiaga pagausinti turimą žodžių lobyną, kur reikiant sutikslinti ir sugriežtinti žodžių formos ir turinio santykius, suspecialinti reikšmes ir tuo būdu mūsų bendrinę kalbą daugiau pritaikyti tarptautinėms sąvokoms žymėti. Tam reikalui mažiau vykę dariniai, ypač grubios svetimybės, kurioms turime gražių pakaitų, yra išskiriamos iš bendrinės vartosenos, ir jų vietoje teikiama aiškesni savo dariniai. Tačiau šalia to nevengiama ir daugelio tarptautinių žodžių, kurie yra glaudžiai susiję su bendrąja kultūra ir civilizacija, tik čia, kaip ir kitur, stengiamasi tą svetimąjį loby daugiau pritaikyti mūsų kalbai, padaryti ji mūsų galvojimui artimesnį ir aiškesnį.

Kitas svarbus dalykas yra šių laikų tempas. Dabar, kada viskas vyksta greitai, dažnai tenka išsireikšti daug kondensuotiau ir griežčiau, negu kaip paprastai esti lėtesniame lietuvių gyvenime. Todėl čia tuojau išskyla vartosenos ekonomijos klausimas. Visų pirma mažesnių žodžių kiekis tenka ko daugiau sąvokų pasakyti, todėl viename ir tam pačiam žodžiui kartais duodamos bent kelios reikšmės. Toliau, ekonominant kalbą, stengiamasi balastinius, nereikšmingus dalykus atmeti, ilgesnes lytis sutrumpinti, perdideles įvairybės suvienodinti ar apvienodinti, dažniau vartoti sutartinius žymenis, įvairias santrumpas, tikslingesnes bei prasmingesnes darybines priemones ir kt. Bet tai darant žiūrima, kad pagrindinė mūsų kalbos žymė, būdingumas, vaizdinumas ir taisyklingumas, pasilikę visai nesužalota.

Taip pat didžiai svarbus dalykas yra teikiamųjų dalykų tikrumas ir tikslumas. Todėl, rašant ir redaguojant Vadovą, kiek aplinkybės leido, buvo stengiamasi visus sprendimus ir išvadas paremti aiškiais ir neabejojamais duomenimis. Tam reikalui visų pirma buvo naudojamos autentiškas mūsų gyvosios žmonių kalbos faktais ir svarbesniais, dažnai jau mažai kam beiejamais šaltiniais. Bet visa tai aprašant, kiek galint buvo rūpinamasi apsieiti be kalbotyrinių gudrybių ir byloti paprastą, šiek tiek prasiliavinusiam žmogui lengvai suprantama kalbą.

— Daugeliui skaitytojų būtų įdomu žinoti, kaip Vadovas iš tikrųjų atrodo. Gal galima būtų žinoti jo turinį ir sandarą?

Lietuvių Kalbos Vadovas bus dviejų dalių. Pirmoji dalis apims įvadą, kur trumpai išdėstomos lietuvių kalbos ypatybės, garsų daryba, jų rūšis bei turti, rašymą bei raidyną, lietuvių kalbos garsų rašymą, pradinį didžiųjų ir mažųjų raidžių vartojimą, žodžių dalių kėlimą, rašymą kartu ir skyrium, svetimybų rašymą, santrumpas, kalbos dalykus ir kirčiavimą. Antrąją, pačią didžiąją, dalį sudarys žodynas, kur duodama per 20,000 pačių reikalingiausių rinktinių žodžių. Visi tituliniai žodžiai kirčiujami, specialinių žodžių reikšmės trumpai paaiškinamos, svetimybų nurodomos kilmės, neteikiamieji žodžiai, barbarizmai ar nevykę naujadarai, iš-

skiriami specialiais ženklais, sverbesnės tikrinės svetimybės transkribuojamos ir nurodomas jų tarimas, naujadarai atskiriami nuo gyvosios kalbos žodžių ir tt.

Kad skaitytojas geriau galėtų suprasti, koks bus Vadovo žodynas, čia duodu kelis atskirus pavyzdžius:

adinsy, -io 3b (t.y. trečios kirčiavimo kategorijos), išadys tas daiktas, drabužis (ne: vok. -lenk, h a f t a s)

ananasas, -o 2 (brz. -isp), atogražų augalas (ananassa savitva)

aptaka, -os 3b, landuonis; rietėlė, votis (lot. panaritium).

bangas, -o 4, smarkus lietus, audra, perkūnija

behemotas, -o 2 (hebr.), upinis arklys (ne: rusų b e g e -)

belaisvis, -ė 2, laisvės netekęs žmogus: - i a i laikomi n e l a i s v ė j e (ne: b e l a i s v ė j e)

Donelaitis, -čio 1, Kristionas, XVIIIa. liet. rašytojas (ne: Duo-)

dora, -os 4, nauda, tinkamybė; moralė: iš jo nėra jokios d o r o s (jis niekam nedera); di-džios: - o s žmogus; - o s (moralės) dėsni.

dorovė, -ės 1, doros stovis: dabartinė žmonių d o r o v ė yra nevisai aukšta

draugingas, -a 1, greitai susidraugaujantis, turis daug draugų

draugiškas, -a 1, pr. - ai, draugui būdingas, kolegialus: - a s žodis; - a s elgesys

Greenwich (grinidž), Anglijos miestas (prie Londono), stp. G r ; liet. tr. G r i n i d ž a s (ne: G r i n v i č a s)

humoras, -o 2 (lot. h ū m o r "drėgmė"), geras ūpas, linksma nuotaika; nuotaikingas sąmo-jus (ne: rusų j u m o r a s)

/ypas (vž.), kirtis; gurkšnis, maukas, t.y. vok. - žem. kil-mės y p a s nevartotinas ir

pakeistinas k i r č i u arba g u r k š n i u, m a u k u .

ypatybė, -ės 1, atskira kokybė (anglų peculiarity, prc. proprietė, particularitė, vok. Eigentuemlichkeit); plg. s a v y b ė .

JTO: Jungtinių Tautų Organizacija. Ir tt.

Iš šitų kelių pavyzdžių, manau, skaitytojas jau galės gauti nors paviršutiniško supratimo apie Vadovo žodyno sandarą; smulkiau laikrašty viską neįmanoma išdėstyti.

— Kada maždaug galės Vadovas pasirodyti?

Vadovo spausdinimas yra didžiai sunkus dalykas. Visų pirma dabar Vokietijoje nelengva surasti spaustuvę, kuri galėtų rinkti šitokį gana sudėtingą (kirčiuotą ir bent kelių įvairių spaudmenų) tekstą, nes gerosios spaustuvės yra apverstos begalybe darbų, o kitos neturi reikiamų ženklų arba tinkamų žmogus: - i a i laikomi n e l a i s v ė j e (ne: b e l a i s v ė j e)

Donelaitis, -čio 1, Kristionas, XVIIIa. liet. rašytojas (ne: Duo-)

dora, -os 4, nauda, tinkamybė; moralė: iš jo nėra jokios d o r o s (jis niekam nedera); di-džios: - o s žmogus; - o s (moralės) dėsni.

dorovė, -ės 1, doros stovis: dabartinė žmonių d o r o v ė yra nevisai aukšta

draugingas, -a 1, greitai susidraugaujantis, turis daug draugų

draugiškas, -a 1, pr. - ai, draugui būdingas, kolegialus: - a s žodis; - a s elgesys

Greenwich (grinidž), Anglijos miestas (prie Londono), stp. G r ; liet. tr. G r i n i d ž a s (ne: G r i n v i č a s)

humoras, -o 2 (lot. h ū m o r "drėgmė"), geras ūpas, linksma nuotaika; nuotaikingas sąmo-jus (ne: rusų j u m o r a s)

/ypas (vž.), kirtis; gurkšnis, maukas, t.y. vok. - žem. kil-mės y p a s nevartotinas ir

pakeistinas k i r č i u arba g u r k š n i u, m a u k u .

ypatybė, -ės 1, atskira kokybė (anglų peculiarity, prc. proprietė, particularitė, vok. Eigentuemlichkeit); plg. s a v y b ė .

JTO: Jungtinių Tautų Organizacija. Ir tt.

Iš šitų kelių pavyzdžių, manau, skaitytojas jau galės gauti nors paviršutiniško supratimo apie Vadovo žodyno sandarą; smulkiau laikrašty viską neįmanoma išdėstyti.

— Kada maždaug galės Vadovas pasirodyti?

Vadovo spausdinimas yra didžiai sunkus dalykas. Visų pirma dabar Vokietijoje nelengva surasti spaustuvę, kuri galėtų rinkti šitokį gana sudėtingą (kirčiuotą ir bent kelių įvairių spaudmenų) tekstą, nes gerosios spaustuvės yra apverstos begalybe darbų, o kitos neturi reikiamų ženklų arba tinkamų žmogus: - i a i laikomi n e l a i s v ė j e (ne: b e l a i s v ė j e)

Donelaitis, -čio 1, Kristionas, XVIIIa. liet. rašytojas (ne: Duo-)

dora, -os 4, nauda, tinkamybė; moralė: iš jo nėra jokios d o r o s (jis niekam nedera); di-džios: - o s žmogus; - o s (moralės) dėsni.

dorovė, -ės 1, doros stovis: dabartinė žmonių d o r o v ė yra nevisai aukšta

draugingas, -a 1, greitai susidraugaujantis, turis daug draugų

draugiškas, -a 1, pr. - ai, draugui būdingas, kolegialus: - a s žodis; - a s elgesys

Greenwich (grinidž), Anglijos miestas (prie Londono), stp. G r ; liet. tr. G r i n i d ž a s (ne: G r i n v i č a s)

humoras, -o 2 (lot. h ū m o r "drėgmė"), geras ūpas, linksma nuotaika; nuotaikingas sąmo-jus (ne: rusų j u m o r a s)

/ypas (vž.), kirtis; gurkšnis, maukas, t.y. vok. - žem. kil-mės y p a s nevartotinas ir

formacijos ar kitais reikalais. Patį praktinį spausdinimo darbą vykdo VENTOS leidykla, kuri šiuo metu irgi yra Vokietijoje.

Prieš š. m. rugsėjo mėn. 12 d. išvykdamas iš Vokietijos, aš jau skaičiau dalį žodyno korektūros. Tekstas tuomet dar negalėjo būti galutinai surinktas, nes trūko kelių kirčiuotų ženklių. Bet po dviejų ar trijų savaičių turėjo būti pagaminti trūkstantieji ženklai ir darbas būtų varomas. Kaip dabar man iš Vokietijos praneša, visas Vadovas beveik baigiamas rinkti. Popierius taip pat jau nupirktas ir pasiūstas į spaustuvę. Leidėjai turės tik man dar atsistoti vieną korektūrą peržiūrėti ir atlikti kitus baigiamuosius reikalus. Todėl aš esu jau linkęs manyti, kad laukiamasis Vadovas tikrai galės netrukus pasirodyti, nors tam ir buvo nemaža įvairių sunkenybių.

— Ką Tamsta galėtum daugiau pasakyti apie kitus šių dienų aktualius lietuvių kalbos reikalus užsienyje?

Sąmoningiems ir tautiškai susipratusiems lietuviams yra aišku, kad nedarkyta, taisyklinga lietuvių kalba yra aiškiausias lietuvių būdymas ir garantija. Jeigu kurie užsienio lietuviai kalba grynai lietuviškai, domisi lietuvių kalbos kultūra ir jos palaikymu, tai jie rinkęjų. Tik po ilgesnio laiko pavyko surasti tinkamesnę spaustuvę Bielefelde, netoli Detmoldo (anglų zonoje) ir gana gerą, prityrusį rinkėją lietuvių K. Skėmą, kuris vienas apsidėmė surinkti visą Vadovą, nes vokiečiams rinkėjams tai pasirodė persunkiu.

Kita sunki spausdinimo aplinkybė yra ta, kad daugelis atsakingų lietuvių tremtinių, vykstant pagreitintai emigracijai, nuolatos išvažinėja iš Europos, ir todėl Vadovo leidimo darbas iš pradžių kiek susitrukdė. Bet, nepaisant visų šitų sunkenybių, ilgai pavyko suorganizuoti pastovų organą, kuris dabar energingai rūpinasi visais Vadovo leidimo reikalais. Tai yra Lietuvių Tremtinių Bendruomenės (sutrumpintai: LTB) Centro Komitetas (Muenchen 27, Lamontstr. 21, Germany), į kurį tiesiogiai galima kreiptis prenumeratų, adresų pakeitimo, in-

Palestinoj rado svarbius

Senojo įstatymo rankraščius

1947 metų vasarą beduinai vyko prekėmis vežini iš Jordano slėnio į Betliejų ir netikėtai rado Judos dykumos urve rankraščius, kurie buvo įdėti į molinius indus. Tas urvas buvo užverstas ir sunkiai prieinamas. Kadangi tie indai buvo jau apdaužyti, galima buvo matyti, kas juose yra. Paėmę raštų ritinius, beduinai nuvežė juos į Betliejų ir pasiūlė musulmonų šeimai pirkti. Bet tas nemokėjo jų įvertinti ir patarė parodyti juos Betliejaus pravoslavų vie-nuoliams. Šie apie tai pranešė savo metropolitui Jeruzalėje, ir tas rankraščius ar jų dalį nupirko. 1947 m. rugsėjo mėn. vienuolis Jusef prašė vieną iš beduinų parodytą vietą, kur rankraščiai buvo rasti. Jam pasisekė dar ten rasti indų šukių ir rankraščių adpraskytų skutelių.

Tas urvas buvo ilgai nui, š. m. pradžioje, archeologų mokslininkų apžiūrėtas. Jų tarpe buvo Amano senųjų direktorius, V. L. Harding, de Vaux O. P., Jeruzalės Ecole Biblique direktorius ir kiti. Anksčiau buvo ap-lankę tą vietą vienas Belgijos karininkas. Ta vieta vadinasi Ainal Fascha ir guli 12 km. į pietus Jericho. Archeologų nuomone, molinės šukės priklauso graikų laikams 350-30 prieš Kristų.

Kadangi vienuoliai nežinojo, ką su ritiniais daryti, jie susisie-kė su atitinkamais mokslininkais Nijmegeno Albertinumo prof. Vander Ploeg, kuris tuo-met viešėjo Jeruzalėje, taigi, kad jau minėtasis metropolitai jam ritulius rodė ir kad, jo nuomone, tai yra Isajo raštas. Be to, Jeruzalės žydų universi-teto prof. E. Sukenikas buvo supažindintas su tuo radiniu. Ilgainiui teko rituliais matyti American School of Oriental

yra organizuojamos lietuvių mokyklos, atliekamos lietuviškos radijo valandėlės, vis daugiau pradedama leisti geresnių lietuviškų knygų, keliamas su-manymas net aukštajai lituanis-tinei mokyklai kurti, įsiveda-mi lietuvių kalbos skyrelių lai-kraščiuose (pvz. NAUJENOSE) ir tt. Visų šitų pastangų būryje ir Lietuvių Kalbos Vadovas kaskart randa vis didesnio at-garsio; pvz. š. m. VIENYBĖ Nr. 40 rašo:

"Jei kalbame, kad kiekviena lietuviška knyga yra garantija lietuvybei stiprinti, tai netrukus išeinąs Lietuvių Kalbos Vadovas bus lyg tas gaivina-mas vanduo, kuriuo palaistysi-me mūsų kultūros medį, kad jo šaknimis, kamieniu, šakomis ir lapais plaktų tik lietuviškas pulsas".

Mano paties įsitikinimu, bū-tų pageidautinas dalykas, kad visi, kuriems didžiai rūpi mūsų gimtosios kalbos gyvybė ir kul-tūra, daugiau susiburtų į krūvą ir dar intensyviau imtų rūpintis tuo reikalu. Galbūt ne pro šalį būtų atgaivinus Lietuvių Kal-bos Draugiją ar įkūrus visai naują gimtosios kalbos sam-būrį? Pagalvokime, pasvarsty-kime tai atsidėję.

UŽSISAKYKIT

LIETUVIŲ KALBOS VADOVA

pas generalinį jo leidėjų įgalioti-nį Amerikoje.

Dėkite į laišką \$2.50 čekį, ar "Money Order", parašykite la-bai aiškiai savo adresą ir siųs-kite laišką adresuodami taip:

Mr. J. Audėnas,
14 Townsend St.
Boston - Roxbury, Mass.

Research Jeruzalėje; prof. dr. J. Trever, kuris, nusirašęs teks-to dalį, priėjo išvadą, kad tai yra pranašo Isajo raštas. Pro-fesorius paskui nuvyko pas me-tropolitą Atanazijų Samuel ir pasiūlė jam padaryti rašto nuo-trauką. Įžvelgus į visą nuotrauk-ką, nebėra abejonės, kad didysis ritinys yra ištisas pranašo Isajo raštas, kuris susideda iš 54 skil-čių po 29 eilutes kiekvienoje ir parašytas aramėjų kalba. Ne-žiūrint ilgo laiko, rankraštis ge-rali išsilaiškė ir sutampa, su ma-žomis išimtimis, su dabartiniu hebrajų biblijos tekstu.

Antrasis ritinys pavadintas Eektarian Document, susideda iš 2 skilčių, įvairaus dydžio ir priklauso tam pačiam laikui, kaip Isajo raštas. Jo turinys apima įsakymus ir taisykles, kuriomis turėjo vadovautis, prof. Barrows nuomone, tam tikro žydų ordino rūšis, gyve-nusi arti Mirusios jūros.

Trečias, pranašo Habakuko

ritinys, kirminų gerokai suža-

lotas, susideda iš 13 skilčių.

Ketvirtas, aramėjiškas rank-

raštis, parašytas odoje ir la-

bai nuo laiko nukentėjęs, at-

vaizduoja, kaip V. Albright

tvirtina, pirmą Henocho knygą.

Penktame ritulyje, "Karo Ri-

tuale", kurio turinį prof. Suke-

nikas pavadino "Šviesos vaikų

karas su tamsos vaikų karu",

paminėta, kokių priemonių ir

taisyklių reikia laikytis, kilus

karui. Čia randame ir padėkos

himnus, kautynes laimėjus.

Šeštame ritulyje paskelbtas

Himnų rinkinys, kuriame prof.

Sukenikas randa padėkos gies-

mes po sekmingos kovos.

Nekalbant apie du dar neįvy-

niotus, žydų rankose esančius

rankraščius, priklauso visiems

urve rastiems rankraščiams la-

bai svarbi vieta. Kiek matyti iš

Louvaino prof. G. Ryckmans

Paryžiaus akademijoje des In-

scriptions pranešimo, radinys

urve turi ne tik daug Biblijai

priklausančių liekanų, bet dar

žymią knygos Levicus dalį, ypač

vadinamojo šventumo įstatymo

(Lev. 19-22).

Daugiausia verti dėmesio ras-

ti fragmentai, kurie parašyti

senąja hebrajų (fenik) kalba,

vadinasi, tokia pat rašyba, kaip

garsūs Lachis laišakai (18 mo-

linių šukių, kurios 1933 m. bu-

vo atkastos ir turi hebrajų teks-

tus (590-587 pr. Kr.). Nenuo-

stabu, kad visi mokslininkai la-

bai domisi nauju radiniu.

Š. m. gegužės mėnesio leidi-

nyje "Biblical Archaeologist"

prof. G. E. Wright pateikė skai-

tytojams naujų žinių apie urve

raistas liekanas. Be jau minėtų

Leviticus fragmentų ir iš šv.

Rašto įtrauktų kūrinių, rasti

tekstai knygų Genesis, Deu-

teronomium, Teisėjų ir trys Da-

nielio pastraipos, kurios gali nu-

šviesti Danielio knygos atsiradi-

mo laiką.

Svarbiausias klausimas, kuris

gali sukelti daug skirtingų nuo-

monių, yra tų rankraščių laikas.

Prof. W.F. Albright, žymiausias

dabarties archeologas, gavęs

1948 m. kovo mėn. pirmas ra-

dinio nuotraukas, buvo sužavė-

tas ir tarė tarp kita ko, kad nė-

sa nė mažiausios abejonės dėl

raštų raštų tikrumo. Sunku dar

kol kas spresti, kuriam laikui

raštai priklauso. Jų turinys ne-

turi dar lemiamos reikšmės, nes

ne tiek svarbu aprašomos me-

džiagos laikas, kiek tai, kada

Dienos Klausimais

Redaktorius—VINCAS RASTENIS—Editor

6820 Superior Ave., Cleveland, O.

AR GALIMA GERIAU?

PIRMĄ KARTĄ, rodos, Amerikos lietuvių gyvenime politinės reikšmės lietuvių susirinkimas susilaukė turinio, reikšmingo sveikinimo iš paties Jungtinių Amerikos Valstybių prezidento. Tas sveikinimas buvo neabejotinas pritarimas už Lietuvos laisvę kovojančių tikslams, ir svarbus paskatinimas nenusiminti bei nesustoti.

Todėl daugelis kongreso dalyvių, išgirdę tą sveikinimą, pareiškė, kad **vien dėl šito** buvo verta susirinkti. O buvo ir daugiau panašiu momentu, kurie rodė, kad mes kovoj už Lietuvos laisvę jau toli nebe toki jauni, kaip esame buvę anksčiau.

Todėl suprantama, kad ne tik kongrese dalyvavusieji, bet ir iš tolo apie jį išgirdusieji lietuviai džiaugiasi tuo pasisekimu.

Bet iš dalyvių, be abejo, kai kur bus girdėti ir tam tikrų nepasitenkinimų kongreso sutvarkymu. Vienas kitas pastebi, kad, važiuodamas tolimą kelią, manęs kuo nors pasireikšti jame, o išėjo taip, kad tai buvo... trijų dienų prakalbos, iškilmės, koncertai...

Visas delegatų uždavinys buvęs tik — išklausyti tas prakalbas bei koncertus.

Šis kongresas, tikimės, dar ne paskutinis. Nors kitas gal tik po poros ar trejų metų bus šaukiamas, bet, kai yra nepasitenkinimų reiškiniai pastabų, tai kaip tik **dabar laikas** jas apsvastyti ir padaryti išvadas.

Dideli susirinkimai esti dviejų rūšių: darbo susirinkimai ir manifestacijos. Pirmieji esti šaukiami organizacijų, jų pačių susitvarkymo ir veikimo klausimams nuspręsti. Tokie susirinkimuose dalyvauja tik atitinkamos organizacijos nariai ar skyrių delegatai, ir jie balsavimo keliu sprendžia iškeltus klausimus. Antrieji susirinkimai yra tik iš anksto žinomiems tikslams bei šūkiams **pritarimo pareiškimams**. Pats dalyvavimas, pats atvykimas į tokį susirinkimą yra jo uždavinio vykdymas.

Manifestacijose paprastai nei nebusuojama, manifestacijose nėra rinkimų. Kvietėjai, sumanytojai numato kalbėtis, kurie pareiškia tam tikras mintis, o manifestacijos dalyviai tam ir atvyksta, kad parodytų, jog tie, kurie kalba, nėra vieni, kad jie už savęs turi susirinkusią minią ir tuos, kuriuos ji atstovauja.

Dabartinis kongresas iš esmės irgi buvo **manifestacija**, o ne kurios nors organizacijos darbo susirinkimas.

Iš anksto visiems buvo žinoma, kokių tikslų jis šaukiamas: pareikšti protestą prieš Lietuvos pavergimą, pareikšti reikalavimą Lietuvai laisvės. Todėl ir jo turinys buvo, kaip manifestacijos, o ne kaip darbo susirinkimo. Čia vieta buvo tik atitinkamoms prakalboms, pareiškimams, atsisveikinimams.

Jokių nepasitenkinimų pastabų nebūtų, jeigu šitas kongreso pobūdis būtų visų iš anksto šitaip suprantas. Daugumas taip jį ir suprato.

Bet galimas dalykas, kad dalis jame dalyvavusių suprato, kad tai bus lyg ir organizacijos visuotinis skyrių atstovų susirinkimas. Tie, aišku, rado ne visai tą, ką buvo manę rasti.

Prie tokio sukydymo prisidėjo, gal būt, ir organizatorių nurodymai prieš kongresą, kuriuose buvo pabrėžta, kad kongrese gali dalyvauti **delegatai** ir svečiai, kad **tų delegatų** yra apibrėžtas skaičius, negalima išrinkti, kiek nori... Ir pačioje kongreso eigoje buvo šiek tiek nukrypimų nuo grynai manifestacinio susirinkimo. Pavyzdžiui, kaž kodėl buvo atlikta lyg ir Amerikos lietuvių Tarybos **rinkimų** ceremonija, kur net kandidatus paskelbė kongresinė nominacijų komisija, nors ALT santvarkoje ne kongresas Tarybą renka.

Kongresas nėra organas nei Tarybai rinkti, nei jos apyskaitoms tvirtinti ar atmesti.

Todėl, kviečiant **tolk manifestacinį kongresą**, nebuvo prasmės skirstyti dalyvių delegatų ir svečių kategorijomis, kadangi praktiškai čia negalėjo būti tokio skirtumo. Visi atvykusieji į kongresą dalyvavo jame tik tam, kad **parodytų** bendrą savo pritarimą žinomam tikslui, kad sudarytų progą visiems pamatyti, jog kalbos apie reikalavimą Lietuvai laisvės ir teisingumo yra ne keleto asmenų užgaida, o plačių Amerikoje gyvenančių lietuvių sluoksnių valia.

Todėl tikslingiau būtų buvę ir kviešti į kongresą visus jo tikslams pritariančius lietuvių, be jokių delegatų rinkimų.

Bet atečiai gali būti svarstomas klausimas — ar gerai yra rengti tokius kongresus, kurie turi tik manifestacijos reikšmę? Kai kam gali pasirodyti, kad vien dėl manifestacijos neverta tiek vargti ir daryti išlaidų...

Šis kongresas rodo, kad verta ir reikia tokias manifestacijas reikščiai rengti. Bet vis dėlto reikėtų pasvarstyti, ar ne geriau būtų ateityje, rengiant tokias manifestacijas, surengti ta pačia progą ir visą eilę šaltinių susirinkimų, lyg kongreso sekcijų, kur dalyviai galėtų parodyti savo iniciatyvą.

Kai susirenka tiek daug žmonių, gal vertėtų pasitarti ne tik vienu klausimu — Lietuvos bylos gynimo reikalu, bet ir visais kitais lietuviams rūpimais reikalais, nors tiesiogiai ir nesurištais su Amerikos lietuvių Tarybos veikimu.

Čia galėtų būti vienu metu bent keli ar keliolika atskirų susirinkimų, kuriuose viename būtų svarstomi, pavyzdžiui, bendros kultūrinės veiklos klausimai, kitame — jaunimo reikalai, trečiame — spaudos, ketvir-

Kiek šiuo metu Vokietijoje lietuvių

Po kapituliacijos Vokietijoje buvo priskaitoma iki 70,000 lietuvių. Daugiausia jų gyveno amerikiečių valdomoje zonoje.

Šiuo metu Vokietijoje lietuvių buvusio skaičiaus neliko nei trečdalis. Anglų kontroliuojamoje zonoje skaitoma iki 13,000 lietuvių. Jų tarpe apie 5,000 Mažosios Lietuvos lietuvių, kurių dauguma įsijungė į vokietų kūrį. 8,000 yra DP stovyklose ir taip pat tikisi, anksčiau ar vėliau Vokietiją apeiti.

Amerikiečių zonoje lietuvių skaitoma nedaugiau, kaip 9,000. Beveik visi gyvena DP stovyklose; didžioji dalis laukia eilės išvykti į USA.

Prancūzų valdomoje Vokietijos zonoje lietuvių skaičius jau tesiekia tik apie 500.

Iš viso šiuo metu Vokietijoje priskaitoma iki 22,500 lietuvių. Bet ir šis skaičius diena iš dienos mažėja.

Sauvališkias IRO skreeningas

Kada buvo tikima, kad IRO veikla baigsis 1950 metų pirmame pusmetyje, buvo pradėtas vykdyti dar vienas emigracinis skreeningas, tikslu atskirti emigruoti nenorinčius.

Kai kuriose stovyklose tas skreeningas buvo vykdomas visiška padariai, laikantis nustatytų taisyklių. Bet iš visų vietovių išsiskyrė Augsburgio rajono IRO pareigūnai, kurie padėjo tremtinius, nei iš šio, nei iš to, mėtų iš IRO globos ir vartoti į vokietų kūrį.

Apie tokį sauvaliavimą buvo surinkta visa medžiaga ir nuvežta į Ženevą, IRO centran. Ten buvo pripažinta, kad visiškai prasilenka su duotomis taisyklėmis ir pažadėta padaryti klaidas atitaisyti.

Pažymėtina, kad Augsburgio jame pasulyje esantieji technikumiečiai siunčia visiems savo gyviesiems draugams linkėjimų išverti ir reikią isitikinimą, kad netoli tas laikas, kada teks vėl susitikti petys į petį, dirbant atstatomos laisvos tėvynės labui.

TREMTINIŲ ADRESAI VOKIETIJOJE

Vokietijoje yra vedama ten gyvenančių bei gyvenusių lietuvių tremtinių adresų kortelė. Ji vadinama CENTRALINĖ KARTOTEKA. Angliškai ją vadina LITHUANIAN INDEX CARD.

Pranešama, kad ta įstaiga dabar persikėlė į Muencheną ir jos dabartinis adresas yra: Muenchen, Rauchstr. 20, Germany, US Zone.

tame — lietuvių kalbos palaikymo, penktame — meninės veiklos reikalai ir tt.

Kiekvienas kongreso dalyvis iš anksto pasirinkti, kokiame iš tų specialių susirinkimų jam būtų įdomiausia ir naudingiausia dalyvauti.

Tokių atvejų, kiekvienas į kongresą atvykęs dalyvis, kaip atitinkamos organizacijos **delegatas**, turėtų progos veikliai pasireikšti, o paskui visi suėję bendruose posėdžiuose dalyvauti, kaip bendros manifestacijos dalyviai.

Šitokio kongreso surengimas būtų sudėtingesnis, bet šalia manifestacijos jis turėtų dar daug ir kitokių naudų. Jau dabar praėjus galvoti apie tokį kongresą, iki ateis laikas, painumai būtų nugalėti.

Turėkime galvoje ir tai, kad iki kito tokio kongreso juk tas tikslas, kuris dabar yra pagrindinis — Lietuvos nepriklausomybės atgavimo tikslas — gali būti ir pasiektas! O ir tada yargiai ar pasakytumėm, kad jau nereikia visuotinių Amerikos lietuvių kongresų. Jie bus naudingi ir reikalingi, bet jau nebus galima tepkintis vien tik manifestacijomis.

30 METŲ nuo Dotnuvos Žemės Ūkio technikumų įsteigimo

Prieš 30 metų, 1919 m. lapkričio mėn. pradžioje, Dotnuvos dvaro dideliuose rūmuose, skirtuose rusų žemės ūkio mokyklai, prasidėjo mokslo taip vadinamame Dotnuvos Žemės Ūkio Technikume.

Į naujai įkurtą mokyklą tada suvažiavo 15 įvairiamžių mokinių, kuriuos kvociant dar girdėjosi ties Radviliškio su vokiečiais-bermontininkais slautėsios kovos patrankų dundės. Ir vėliau mokiniams ne kartą teko pertraukti savo mokslą ir stvertis ginklo įsiverželiams jėga kelią pastoti.

Apardytuse apeisto dvaro rūmuose pirmas ėmė ūkininkauti, o vėliau, mokyklai įsteigus, joje direktoriauti, agronomas A. Vienožinskis.

1922 metais jis užleido savo vietą antram ir kartu paskutiniam direktoriui, miškininkui A. Rukuižai. Šis direktoriavo iki 1927 metų vasaros, kada, vyriausybės nutarimu, ši mokykla buvo uždaryta, o jos vieton, atitinkamai pertvarkius, įsteigta aukštojo žemės ūkio mokslo įstaiga — Žemės Ūkio Akademija.

Dotnuvos Technikumas buvo skirtas ruošti žemės ūkio bei miškų specialistus su viduriniu išsilavinimu. Lavinimosi sričių tarpe buvo, be žemės ir miškų ūkių, ir kultūrtechnika.

Per savo aštuonerius gyvavimo metus Technikumas virto rimtu žemės ūkio mokyklos židiniu ir paruošė bei išleido 247 specialistus, kurie suvaidino Lietuvos žemės ir miškų ūkių atstatymo darbe didelį vaidmenį, užpildydami tuo metu jaustą didelį specialistų trūkumą.

Technikumo pedagogų tarpe buvo visa eilė žymių tos srities žinovų, kaip profesoriai: Matulionis, Kolupaila, Rukuižai, Končius, Rudzinskis, Nacevičius ir kiti.

Vėliau Technikumo pedagogai ir auklėtiniai išliejo į Lietuvos ūkio, kultūrinį ir visuomeninį gyvenimą ir sėkmingai jame dirbo iki 1940 metų.

Šios sukakties proga laisvajame pasaulyje esantieji technikumiečiai siunčia visiems savo gyviesiems draugams linkėjimų išverti ir reikią isitikinimą, kad netoli tas laikas, kada teks vėl susitikti petys į petį, dirbant atstatomos laisvos tėvynės labui.

Technikumiečių Chicagoje vardu

K. Ščesnulevičius, Jun.

SAVO ADRESĄ,

rašydami DIRVAI, parašykite labai aiškiai pačiame laiške.

Dėl neaiškumo ar klaidos Jūsų parašytame adrese Jums siunčiami laikraščiai ar knygos grįžta atgal ir neturime kaip Jums apie tai pranešti.

Laisvoji valanda

Jonas Biliūnas

KLIUDŽIAU

Tai buvo nedidelė balta katytė. Nuo lietaus ir purvų jos plaukai kabėjo sustirę ir pasišiaušę, o menkas suliesėjęs kūnelis visas drebėjo nuo šalčio ir baimės. Radau ją lauke, patvory pritūpusią, susirietusią, nelaimingą. Mane pamačiusi ji tokiuo gailėstingu balsu sumiaukė ir pažūrėjo akimis, kuriose švietė ir baimė, ir viltis. Ji buvo da visai, visai jaunutė, bet tokia sudžiūvusi! Gal ją atėmė nuo jos motinos žmonės; gal jie pirmą norėjo ją idėti maišui ir nunešę į upę įmesti vandenin, bet paskui atnešė laukan, pametė patvorin, kad ji neberastų namų ir nudvėstų badu; pas žmones jau nebebuvo jai vietos; gal jau nebe pirmą dieną ji čia išalkusi ir sušlapusi tupi...

Bet kas man darbo? Juk ji niekam nereikalinga...

Ir aš apsidžiaugiau, kaip apsidžiaugia pamatęs kiškį medžiotojas. O aš juk juo buvau apsitaisęs. Ant pečių turėjau persidėjęs lanką, rankoj nešiau strėlas: tariaus esąs tikras Amerikos tyrliučių gyventojas, Kuperio aprašytas. Nors buvau tik antros klasės mokinys, tačiau jaučiaus milžinas esąs, kuris, rodės, ir vilkų gaujų susitikęs neišsigastų.

O čia buvo tik maža sudžiūvusi katytė. Atmatavęs dešimtį žingsnių, atsistoju, nusiėmiau nuo pečių lanką, įtempiau strėlę ir pradėjau taikinti. Liūdnomis akimis žiūrėjo į mane nelaimingas gyvulėlis, tarsi klausdamas, ką aš darau... ir laukė.

Strėlą suzvimbė ore, ir pamačiau, kaip katytė staiga pervirto kūlio, skaudžiai skaudžiai sumiaukė ir pradėjo stirenti kojų dėmis...

Kliudžiau. Kaip tikras medžiotojas, prilekiau artyn, bet ūmai pajutau širdy šaltį ir apsisotojau nustebe: katytės veidas buvo neapsakomo skausmo pervertas, akys primerktos; ji iš visos da likusios galios pasistengė atsistoti ant pirmutinių kojų ir pradėjo šliaužti, vilkdama žeme savo kūnelį: kartu vilkosi įlindusi jos krūtinė strėlą, o iš žaizdos dideliais juosvais lašais lašėjo ant smėlio sukrešėjęs kraujas.

Nusiminęs, nebežinodamas kas daryti, atžagaria ranka numečiau lanką ir strėlas ir neatsigrėždamas parėjau namo. Širdy jaučiaus skausmą ir sunkumą: tarsi didelė didelė našta slėgė krūtinę.

Kitą rytą radau katytę nebegyvą, su perversa krūtine. Skausmo apimtas, nutvėriau čia pat gulintį lanką ir strėlas, sušlaužiau į šupulius ir toli išmėčiau po lauką. Tik palikau strėlą, kuri buvo įsiurbusi katytės krūtinėn ir dabar stypsojo atsikišusi.

Tai buvo pirmutinis ir paskutinis mano gyvenime šūvis. Aš jį ir lig šiol savo krūtinėje tebenešioju...

1905 m. gegužės 22 d.

BRISIAUS GALAS

Šaly dienadaržio durų ant didžiulės spalų krūvos guli senas Brisius — žilas, apžabales. Matyt jisai da mato, bet tik kaip per dūmus, ir savo žmogaus labai dažnai nebeapžįsta. Sunki senatvė ir jam: visų užmirštas, apleistas. Patsai gerai jaučia, kad mažai kam bereikalingas. Bet, kiek galėdamas, rūpinas da būti naudingas. Nors nebegirdi, o sunkios blakstienos amžinai morkia jo traškanotas akis, tačiau vaiko nuo savęs snaudulį ir klausio. Beklausydamas apsnūsta... Ir girdi per miegą: šlama netoli, tartum eina kas svetimas... Sunkiai kelias senis Brisius iš guolio ir loja užkimisui, mieguistu balsu.

— A tu, žabali, ar nenustosi!... Savo žmogaus nebemato, — girdi jisai pažįstamą balsą.

Susigėdęs šiepia bedantį snukį, inkščia gailiai, tartum atsiprašydamas, ir, paspaus-

dęs uodegą, vėl susiriečia guoly...

Jau nebe kartą Brisius pajautos apgaula, jam gėdą padaro. Dažnai troboj, vienas gulėdamas, sapnuoja jisai vagį ar vilką, kuriuos jaunas būdamas kada vijo, ir jam pradeda regėtis, kad tie priešininkai vėl dabar tyko: kelia jisai tada savo seną galvą nuo kojų ir, tartum ko išsigandęs, netikėtai... suloja: am! am!

Ir netikėtai, vagies vietoj, girdi tik iš visų pusių iškalbinėjimo balsus: — a tai žilis! visai iškvaisho.

Nežinodamas, kur dėtis iš gėdos, kelias jisai iš viduaslio ir, paspaudęs uodegą, lenda pasuolėn.

— Kur velkies? eik oran! — šaukia ant jo.

Ir Brisius, nuliūdęs, dūlina pro duris.

Dabar jisai bijo trobon ir beėti. Vėčiau jau ant spalų gulėti: vis mažiau kitiems po kojom maišysis. Tiesa, troboj labai gera, pastelė gulėti šilta. Bet kaulų graužti vistiek jau nebegali, o nuo musų ir tenai sunku senam apsiginti. Ir čionai, jo senatvės pasigailėję, atneša jam kartais kruopų geldele palakti, o ne — tai išalkęs eina pašalėmis tokio maisto ieškoti, į kurį seniau ir žiūrėti nežiūrėjo. Taip ir skursta senatvėj...

O juk buvo jaunas ir jisai, stiprus ir visų branginamas. Tada apsiginti nuo žmonių negalėjo. Su juo vaikai žaidė, jį račiukuosna įsikinkę važinėjo: nepyko ant jų Brisius, kad ir kartais visai be reikalo jam skaudžiai suduodavo, — žinojo, kad mažas ir silpnas ir maža da teišmano. Jį troboj kiekvienas į save šaukė ir duona penėjo, medžiotojų su savim vedė. Ustovas ir varškės jam negailėjo, bet tik nuo jo namo nelėktų, galvijus dabotų. O kiek

(Perkelta į 6-tą pusl.)

Kiekvienas lietuvis skaito

Vienintelį Pasaulio Lietuvių Kultūros žurnalą

AIDAI

Nuo 1949 m. spalio mėn. 4 d. ši žurnalą perėmė leisti

Lietuvos Pranciškonai Amerikoje

AIDAI yra vienintelis lietuviškas mėnesinis mokslo, literatūros bei meno ir visuomeninio gyvenimo žurnalas.

AIDAI žadins tautinės kultūros kūrybą ir skelbs jos laimėjimus.

AIDAI burs aplink save visas mūsų tautos intelektualines, menines ir religines pajėgas.

AIDAI iki Naujų Metų bus leidžiami Vokietijoje, o nuo 1950 m. sausio 1 d. — Jungtinėse Amerikos Valstybėse.

AIDUS redaguos redakcinis kolektyvas, sudarytas iš žymių lietuvių mokslininkų, rašytojų ir kitų kultūrininkų. Vyriausias redaktorius — rašytojas Antanas Vaičaitis

AIDU prenumerata metams: čia, Jungtinėse Amerikos Valstybėse, Pietų Amerikoje, Meksikoje ir Ispanijoje — \$5.00; Kanadoje — \$5.50; kituose kraštuose — \$6.00; Atskiras numeris JAV — 50c., kituose kraštuose — 55c.

AIDU redakcija: Ant. Vaičiulaitis, 2087 N. Main Ave., Scranton 8, Pa.

AIDU administracija: AIDAI, Kennebunk Port, Maine, Tel. 5.

Kova už taiką

A. Bendorius.

Kveikieriai ir jų kova už taiką. — Tarptautiniai seminarai taikos problemoms diskutuoti. — Kveikierių pasiūlymai USA Valstybės Departamentui ir Sovietų Rusijos valdovams. — Apeliacija Rooseveltienei apie lietuvių, latvių ir estų tautų naikinimą Stalino koncentracijos stovyklose. — Lietuvos tragiška padėtis nušviečiama Pasaulio Reikalų Institute. — Lietuvos klausimas iškeliama UN būstinėje ir apeliuojama pagalbos kankinamiems tremtiniams Sibire. — Valstybės Departamento ir UN aukštų pareigūnų pažadai įnešti Lietuvos klausimą į sekančios UN general. asamblėjos dienotvarkę.

Tarptautiniai taikos seminarai

(Tęsinys iš pereinio nr.)

Kiekvienas seminaro dalyvis turi visišką laisvę reikšti savo mintis, kritikuoti kitų pasiūlymus ir pasirinkti vieną kurį pagrindinį klausimą studijoms. Aktualioms politinio, kultūrinio, socialinio ir ūkinio gyvenimo problemoms nuvesti į seminarus kveikieriai paskaitoms skaityti ir vadovauti diskusijoms žymūs politiniai veikėjai ir garūs mokslininkai ne tik iš Amerikos universitetų (Harvardo, Columbijos, Colgate ir kt.), bet ir iš užsienių — Anglijos, Prancūzijos, Kinijos ir tt.

Tačiau reikia pasakyti, kad šiais metais rengėjams ne visai pasisekė pasirinkti lektorius. Štai, pavyzdžiui, Tolimųjų Rytų klausimams aiškinti buvo pakviestas Temple universiteto profesorius Dr. Su, Amerikos kinietis, vadovaujantis kiniečių veikėjas Jungtinėse Valstybėse.

Visose savo paskaitose ir diskusijose metu jis pasirodė esąs labai veiklus ir užsispyręs komunisto propagandistas ir Kinijos komunistų vado Mao-Tse-Tungo garbintojas, bet silpnas mokslininkas ir neįtikinamas kalbėtojas. Šio raudonojo lėktoriaus tendencingumas ir navyumas buvo taip klausytojams įkryrus, kad net jo vienminčių atstovus mūsų seminare (čia iš penkių kiniečių dalyvių trys buvo aiškiai komunistuoją) Dr. Koo pasiūlė kveikieriams ateiptyje pasirinkti Tolimųjų Rytų temoms kitą tinkamesnį lektorių.

Seminaro rezoliucijos

Paskutinę seminaro savaitę skiriama apsvaistyti ir priimti rezoliucijoms — pasiūlymams kveikierių centrui, kuris iš jų darys savas išvadas ir naudosis tolimesnėje veikloje.

Visi seminaro dalyviai, kurie mūsų grupėje buvo iš 20 šalių, dirbo pasiskirstę į 4 komisijas: ideologinių skirtumų, ekonominių klausimų, Vokietijos reikalų, Tolimųjų Rytų ir UN (Jungtinių Tautų).

Nutarimai priimami tik tada, kada visi dalyviai sutinka. Diskusijų metu ginčijami klausimai išsiaiškinami, priešingos pusės padaro nuolaidų ir tuo būdu pasiekiamas bendras susitarimas be jokių balsavimų. Ideologinių skirtumų srityje konstatuojama, kad tarp rusiškų bolševizmo ir amerikoniškų kapitalizmo esama ne tik esminių skirtumų-priešingumų, bet galima rasti ir nemažą panašumą, kurie teikia daugiausia galimybės tiems abiem kraštams susitarti ir gyventi taikoje.

Ekonominių problemų komisija parengė ir visi dalyviai priėmė projektą, kaip pasiekti gaudesnio ūkinio bendradarbiavimo tarp visų pasaulio kraštų ir kaip pirmą eilę pagyventi prekybą tarp demokratinų šalių ir Sovietų Rusijos bei jos satelitų.

Vokietijos reikalų priimtas pagedavimas matyti vieną Vokietiją, bet nuginkluotą. Šis Vokietijos nuginklavinimas turėtų būti pradžia visuotinio tautų nusikinkavimo. Vokietija turėtų būti priimta ylgiateisui nariu į tautų šeimą — UN, prieš tai padarius su ja taikos sutartį.

UN reikalų prieita išvada, kad reikia visomis išgalėmis remti šią Jungtinių Tautų or-

ganizaciją ir daryti žygių, kad ji būtų priimtos visos valstybės. Deja, rezoliucija nieko nekalba apie bolševikų pavergtąsias tautas, kurios ne tik neturi savo atstovų prie UN, bet apie kurias nenorima nė užsiminti.

Ką siūlo kveikieriai

Siekdami susitarimo su Sovietų Rusija bet kokia kaina, kveikieriai sudarė šį pavasarį specialią komisiją iš 14 narių, kuri, kelis mėnesius dirbusi, paruošė pasiūlymus Valstybės Departamentui, kaip pagerinti santykius su Sovietų Rusija.

Ši kveikierių komisija, vadinama Working Party, kvietėsi į talką ir kai kuriuos iš pašalio atskirų problemų žinovus. Iš tokių jų talkininkų ypačai pažymėtinas dr. Mosley, Columbijos universiteto Rusijos Instituto profesorius, kuris savo veikaloose ir paskaitose bolševizmą piešia gražiomis spalvomis ir visuomet ieško būdų, kaip pateisinti Sovietų Rusijos politiką. Suprantama, kad pasikliaujant tokiais talkininkais, jų pasiūlymai išėjo ne tik švelnūs, bet net ir gerokai palankūs Kremlui. Jie sudaro nemažą studiją (apimančią 28 didelio formato puslapius), kuri susideda iš dviejų pagrindinių dalių: bendrų svarstymų ir specifinių pasiūlymų.

Iš pradžių šio memorandumo buvo atspausdinta nedidelis kiekis ir įteiktas Valstybės Departamentui bei kitiems vadovaujantiems politiniams veikėjams bei publicistams. Tačiau susidomėjimas juo buvo toks staigus ir platus, kad kveikieriai turėjo per keturias savaites išleisti jo net tris laidas.

Pirmojoje dalyje konstatuojama:

1. Visame pasaulyje yra didelis troškimas taikos. Šis reikišys yra bendras Amerikai ir Sovietų Sąjungai;

2. Atrodo kaip tikras dalykas, kad didelė pasaulio dalis pasiilks ilgą laiką komunistų kontroliuojama. Sovietų Rusijoje praktikuojamos totalitarinės priemonės administracijoje — kaip tai, cenzūriniai suvaržymai, baudimas politiškai neištikimųjų Sibiro, slaptumas, užsieniečių įtarinėjimas, pusiau militarinė biurokratija — dar nereikia sovietinės santvarkos nepastovumo. Šie administraciniai elementai buvo šimtmečiais ir carų Rusijoje. Nėra jokio pagrindo laukti, kad dabartinis Sovietų Rusijos režimas sugrius iš vidaus. Priešingai, sovietinė sistema per 32 metus įrodė savo sugebėjimą išsilaikyti, nors tai kainuoja daug žmonių gyvybių ir kančių. Ji pergyveno sunkų ir ilgą revoliucijos karą, 1929-32 metų kolektyvizacijos sunkumus, badmečius, svetimųjų intervencijas, 1936-38 metų didįjį vidaus valymą ir pagaliau 1941 metų vokiečių invaziją. Nėra jokio pagrindo tikėti, kad ji dabar, pasiekusi didelių laimėjimų, sugrius.

Sovietų režimo pastovumas priklauso ne vien tik tai nuo griežtos kontrolės, kuri apima įvairias gyvenimo sritis, bet ir nuo pasisekusios industrializacijos. Dabartinis Kinijos komunistų pasisekimas rodo, kad tose šalyse, kurios buvo pajungtos Vakarų imperializmo, bet kurios nepažino Vakarų demokratijos, komunistų žadama ūkinė, rasinė bei tautinė lygybė randa stipraus atgarsio.

Iš kitos pusės, stiprios tradicijos laisvės ir politinės demo-

kratijos Vakarų kultūros kraštuose rodo, kad komunizmas čia nepasieks lemiamos įtakos, kol šie kraštai bus ūkiškai pastovūs.

Esama žymių skirtumų tarp tikslų ir ekonominių bei politinių metodų Jungtinėse Valstybėse ir Sov. Rusijoje, bet esama taip pat ir žymių panašumų tarp tų dviejų kraštų. Nežiūrint esamų ideologinių skirtumų, abi šalys tarpusavyje gali taikiai sugyventi. Abi šalys bijosi viena antros dominavimo arba tiesioginio užpuolimo. Ir visos kitos pasaulis bijosi vienos kurios iš tų dviejų šalių įsiviešpatavimo bei įvėlimo į karą, kuris kiltų tarp tų dviejų valstybių.

Labai abejotina ar apsiginklavimo pranašumu būtų galima išlaikyti taiką. Didelis ginklavinimas gali susilpninti demokratinį režimą, nes jis veda prie civilinių laisvių suvaržymo ir numušimo gyvenimo lygio. Iš kitos pusės, ginklavinimas gali sustiprinti autoritarinį režimą tose šalyse, kur jis egzistuoja.

Šiais metais USA išleidžia kariniamis reikalams po 300,000,000 dol. per savaitę, o tuo tarpu viešiesiems sveikatos reikalams skiriama per ištisus metus mažiau kaip 300 mil. dol. Didmiesčiuose "slumų" pašalinimui, pigių butų statybai ir žemės ūkyje namų statybai išleidžiama tik du trečdaliai šios sumos.

Nėra jokių įrodymų, kad USA arba Sovietų Rusija rengiasi įgyvendinti savo užsienio politikos tikslus šiuo metu ar užtatomoj ateity karinėmis priemonėmis.

Po šių teigimų, kurių kiekvienas stengiamasi įrodyti ištisa eile argumentų, kveikieriai

suformulavo sekančias rekomendacijas:

1. Išplėsti prekybą su Sov. Rusija ir jos satelitais, panaikinant dabar veikiančius kai kurių "karui svarbių" prekių eksporto suvaržymus.

2. USA turėtų paskatinti gaudesnį bendradarbiavimą tarp Marshalo plano vadovybės ir Ekonominės Europos Komisijos, kuri ieško būdų, kaip pagyventi ūkinį bendradarbiavimą tarp Rytų ir Vakarų.

3. UN'o ir USA ekonominė parama ūkiškai atsilikusiems kraštams turėtų apimti ir Rytų Europos kraštus.

4. USA turėtų peržiūrėti savo muitų politiką ir ją pritaikinti toli siekiančiai užsienio prekybai.

5. USA turėtų siekti ūkiškai ir politiškai vieningos Vokietijos atstatymo. Varžybos dėl Vokietijos tarp USA ir Sovietų Rusijos beveik tikrai veda prie nelaimės.

6. Atsisakyti nuo pastangų sudaryti Vakarų Vokietijos vyriausybę ir eiti prie galimybės patiemis vokiečiams leisti sukurti savo šalies konstituciją ir vyriausybę. Tai turėtų įvykti visų keturių okupacinių jėgų priežiūroje.

7. Turėtų būti pasirodžiusi palaipsniui išvežti iš Vokietijos visas okupacines karo jėgas, prieš tai sudarant bendrą vyriausybę.

8. Visos valstybės be jokio skirtumo turėtų būti užtikrintos galėsiančios laisvai pirkti Vokietijos pramonės gaminius.

9. Vokietija turėtų būti dalyviu tarptautinės konvencijos, kuri kontroliuotų, prižiūrėtų ir slopinat apsiginklavinimą.

10. Europos Ekonominė Komisija (Perkelta į 6-tą pusl.)

PARAMA, NAUDA IR GARBĖ!

Tai yra trys dalykai, dėl kurių patariama būti Lietuvių kalbos vadovo garbės prenumeratoriais

1. Parama.

Garbės prenumeratorius bus parėmęs vieną iš svarbiausių darbų, kurie dabar yra daromi mūsų tautos kultūrai apsaugoti.

2. Nauda.

Garbės prenumeratorius gaus Lietuvių kalbos vadovą, išspausdintą ant geresnio popieriaus, gražesnį ir patvaresnį.

3. Garbė.

Garbės prenumeratoriui ar dai, gražiai išspausdinti pačiame vadove, nuolat bus prieš visų mūsų kalbos brangintojų akis.

LIETUVIŲ KALBOS VADOVO GARBĖS PRENUMERATORIUM BUS KIEKVIENAS, KAS TUOJAU NUSIŲS LEIDĖJŲ GENERALINIAM ĮGALIOJIMUI DESIMTĮ AR DAUGIAU DOLERIŲ, PAREIKŠDAMAS, KAD TAI VADOVUI PAREMTI.

Dešimts dolerių ištikrųjų yra tik nebrangi tokios knygos kaina!

Siųskite šiuo adresu:

Mr. J. Audėnas.
14 Townsend St., Boston - Roxbury, Mass.

NAUJAKURIAI

BROCKTONIEČIŲ PAREIŠKIMAS

Š.m. liepos m. 8 d. DARBININKE buvo žinutė "Naujakuriai organizuojasi".

Toje žinutėje, tarp kitko, buvo pasakyta: "Vietos sandariečių vadovybė, pastebėjusi, kad tremtiniai kol kas dar yra neorganizuoti ir nelabai tesiorientuoja vietos padėtyje ir nesuigauo dėl vietos organizacijų, šiomis dienomis "Sandaros" klubo patalpose sušaukė "rinktinių" naujakurių susirinkimą. Čia kvietieji svečiai buvo pavaišinti, išrinkta vadovybė ir tokių būdu sudaryta naujakurių skyrius prie "Sandaros" klubo".

Kadangi ši žinutė išskraidė kai kuriuos faktus ir neatitiko tikrovės, Brocktono tremtinių komitetas kreipėsi savo laiku į DARBININKO redakciją, prašydamas klaidingas žinias atšaukti. Deja, DARBININKO redakcija komiteto laiško nespausdino ir grąžino jį atgal su priedu "kaipo nepanadotas".

Š.m. spalio 11 d. DARBININKE buvo korespondencija iš Brockton L.R.K. Federacijos veiklos, kurioje vėl yra palieštas vietos tremtinių komitetas ir choras, šiaip išsireiškiant: "Negana to, dar yra blogesnis reiškinys, kad naujai susitvėręs tremtinių choras ir komitetas yra vienos neaiškios organizacijos ir jos bedieviškos vadovybės įtakoje ir direktyvose, kurių dėka ir tremtinių neapdairumu tremtiniai katalikai palaipsniškai įsijungia į bedievišką frontą".

Kadangi ši žinutė antrą kartą klaidina skaitytojus dėl Brocktono tremtinių komiteto bei pačių tremtinių veiklos ir orientacijos, Brocktono tremtinių komitetas pareiškia: 1. Š.m. birželio 23 d. šv. Jono išvakarėse "Sandaros" klubo vadovybė vengia susirinkti su viena kuria nors politine kryptimi ar organizacija. Komitetas patstai stengiasi ir kartu skatina kitus tremtinius vieningai bendradarbiauti su visomis patriotinėmis bei religinėmis srovėmis, kurios remia ALT ir BALFo veiklą, t.y. Lietuvos išlaisvinimo ir tremtinių gelbėjimo darbą. Tokią veikimo kryptį komitetas ir tremtiniai jau įrodė savo darbais, ir būtent:

a) š.m. rugpjūčio 14 d. tautinių šokių grupė dalyvavo Brocktono šv. Roko parapijos metinio pikniko programoje.

b) š.m. rugsėjo 5 d. tautinių šokių grupė dalyvavo vietos vie-

nuolyno pikniko programoje.

c) š.m. rugsėjo 11 d. tautinių šokių grupė ir oktetas talkininkavo Brocktono Lietuvių Tarybai Strakamoje prie Lietuviškos Bakužės.

d) š.m. rugsėjo 10-17 d. Lietuviškos Bakužės parodoje dalyvavo su savo eksponatais beveik vieni tremtiniai.

e) š.m. spalio 4 d. tautinių šokių grupė dalyvavo Brocktono Lietuvių parapijos kun. klebono Strakausko vardinioje programoje.

f) š.m. spalio 15 d. tautinių šokių grupė, choras ir kitos meninės jėgos talkininkavo Bridgewater ALT skyriui vakaro programoje.

Apskritai, Brocktono tremtinių komitetas ir jo kultūriniai vienetai visur ir visada stengiasi palaikyti gaudesnius ryšius su visais tautiškai susipratusiais Amerikos lietuviais ir jų viešose pasirodymuose vieningai jiems talkininkauti. Tremtiniam svarbu yra Amerikos lietuvių vienijimas, bet ne skal-dymo darbas.

5. Brocktono tremtinių komitetas nemato reikalo boikotuoti jiems teikiamą paslaugą ir pagalbą iš tų organizacijų ar srovių pusės, kurios nepriestariauja tremtinių siekimams, ALT ir BALFo veiklai. Tremtinių komitetas su dėkingumu naudoja "Sandaros" klubo sale choro ir šokių grupės repeticioms, ypač po to, kai parapijos salė tam reikalui buvo atšaukta.

6. Brocktono tremtinių komitetas ir kultūriniai vienetai nėra jokioje bedieviškos organizacijos įtakoje ir direktyvose. Komitetas ir jo vienetai veikia visiškai savarankiškai, pagal jiems suteiktas visuotinio tremtinių susirinkimo orientacines gaires.

Į atskirų tremtinių dvasinius religinius įsitikinimus tremtinių komitetas, nesikiša, nes: viena — neturi tam jokių įgaliojimų ir antra — tai yra kiekvieno žmogaus tikėjimo laisvės reikalas.

Brocktono tremtinių komitetas prašo ir laukia, kad Brocktono visuomenininkai ir reporteriai apie tremtinių veiklą bei jų pažįjuras duotų spaudoje objektyvias žinias, o ne klaidintų skaitytojų tendencingais, tremtinių vardą žeminančiais plepalais — žiniomis.

Brocktono Tremtinių Komitetas

JUMS BUS LENGVIAU

Seno waterburiečio pareiškimas

Didėjant atvykstančių tremtinių skaičiui į JAV, vis dažniau tenka išgirsti iš naujakurių nusiskundimų, pradedant rašius trumpli žinelių iš mūsų naują gyvenimą.

Žinoma, kiekviena pradžia yra sunki. Juo labiau, kad svetimas kraštas, kalba, papročiai ir tt. Tačiau daugumai, vis dėlto, yra lengviau arba ne sunkiau, kaip kad buvo seniesiems mūsų emigrantams.

Šie laikini sunkumai ir vargai mažės, tik reikia kantriai ir ryžtingai žengti pirmyn ir nepamesti pasitikėjimo savimi. O tada ir Dievas padės.

Pasiklauskime ką pasakoja vienas senas emigrantas iš Waterburio, Conn., Kazimieras Čepurnas.

— Į Ameriką atvykau prieš 43 metus. Nemokėjau nei skaityti, nei rašyti. Darbą gauti buvo nelengva, o uždariai maži. Be lietuvių kalbos, kitos nemokėjau. Dirbau po 10, o kartais ir daugiau, val. į dieną, o vakarais ėjau mokintis. Be to, aktyviai dalyvavau teatro ratulyje "Aidas", chore, šv. Juoza-

po, šv. Jurgio, šv. Stanislovo draugijose ir politiniame lietuvių klube. Parašydavau ir į laikinių nusiskundimų, pradedant rašius trumpli žinelių iš mūsų naują gyvenimą.

Iš savo kuklaus užd darbo pasisidavau tėvams į Lietuvą ir atsišviečiau tris giminačius į Ameriką.

Tėvynės ilgesys buvo toks didelis, kad 1914 metais grįžau į Lietuvą, kur maniau, nupirkęs ūkėlį, ir pasilikti. Bet praėjo vos kelios laimingos dienos ir kilo Pirmas Pasaulinis Karas. Turėjau viską palikti ir skubiai bėgti. Vargais negalais, aplinkiniais keliais, per švediją, pasiekiau Ameriką. Ir vėl teko pradėti viską iš naujo: sunkiai dirbti, vargti, taupyti, iki įsigijau šokių tokį turtelį, Na, ir dabar, ačiū Dievui, galiu jau ir pasilsėti. Galėčiau ir labai norėčiau Lietuvėlę aplankyti, bet... Dabar atvykstantiems į šį kraštą tikrai nereikia taip ilgai vargti, kaip mums kad reikėjo dirbti, mokintis ir lietuvišką gyvenimą kurti.

Esate mokyti, daugelis turite (Perkelta į 7-tą pusl.)

Kova už taiką

(Atkelta iš 5-to pusl.)

misija turėtų vykdyti Vokietijos Ruro krašto anglies ir plieno paskirstymą.

11. USA turėtų deklaruoti iš naujo savo ištikimybę ir lojalumą Jungtinėms Tautoms (UN) ir visokiems būdais šią organizaciją remti.

12. USA turėtų stengtis pagerinti UN'o veikimo atmosferą. Šiam tikslui USA turėtų iškoti tokių UN'o nutarimų, už kuriuos ji galėtų balsuoti drauge su Sovietų Rusija ir tuo pačiu nepažeistų savo ideologinių principų.

13. USA turėtų daugiau kreipti dėmesio į tinkamesnį parinkimą UN'o delegacijų ir tarnautojų sastato.

14. USA turėtų paremti sumanytą perleisti UN'ui kaip patikėtinei valdyti buvusias Italijos kolonijas ir kai kurias kitas ginčijamas teritorijas.

15. USA turėtų pagreitinti efektyvią tarptautinę ginklavimąsi ir atominės energijos kontrolę. Šiam tikslui USA turi imtis iniciatyvos generalinėje sesijoje pasiūlyti naujoms žygiams nusiginklavimui pasiekti; turi pripažinti esant neatjungiama ryšį tarp įprasto ginklavimosi ir atominių ginklų, su tikti, kad abidvi šios ginklavimosi rūšys būtų palistos tarptautinių sutarčių ir pasiūlyti susitarimą, pagal kurį dabartiniai atominių ginklų ištekliai būtų atiduoti po UN'o antspaudu. UN Atominės Energijos Komisija turėtų viena teise dalinti atominės energijos žaliavas ir leidimus jas panaudoti.

Valstybės Departamentas naskelbė, kad šie kveikerių pasiūlymai yra studijuojami labai dėmesingai, bet tenka gerokai abejoti, ar jie ras ten platesnio pritarimo. Iš pasikalbėjimų su kai kuriais Valstybės Departamentu pareigūnais (prof. Elliott, dr. Joyce ir kt.) gavau įspūdį, kad Amerikos užsienio politikos vairuotojai yra įtikinti Kremliaus valdovų, jog nėra jokios prasmės daryti naujų nuolaidų. Dūmai, kuriuos raundonėji Maskvos kambari per penkis metus pumpavo į Washingtono rūmus, jau baigia išsisklaidyti ir ten sėdintieji veikėjai pradeda pamatyti tai, ko jie jokiū būdu negalėjo gėgti pro propagandos, infiltracijos, papirkinėjimų ir kitokio košmaro debesis. Šis reiškinys, kad Amerika neketina ilgiau būti bolševikiškos tironijos patalkūne, džiugina kiekvieną pasaulyje taiką, laisvę ir teisybę mylintį žmogų. Geriau vėliau, nekaip niekad!

E. Roosevelt mūsų tarpe

Liepos 17 d. mūsų seminaras posėdžiavo drauge su kita tokia pat grupe, kuri veikė Bennington Colege vadovaujama prof. Reid. Tos dienos kalbėtoja buvo Eleonora Roosevelt. Jos paskaitų tema — "Žmogaus teisių apsauga Jungtinių Tautų žmogaus teisių deklaracijoje". Mat, kaip žinoma, E. Roosevelt yra ne tik USA atstovė Jungtinėse Tautose, bet drauge ir viena iš svarbiausių autorių, kurie paruošė žmogaus teisių deklaraciją. Toji deklaracija garantuoja visame pasaulyje kiekvienam žmogui pagrindines laisves. Tai labai prakilnus, gražus humanizmo dokumentas, tik labai gaila, kad jis kol kas yra tik ant popierio surašyti žodžiai, o gyvenime mažai vykdomas. Sovietų Rusija visai jo neprisimė nė ant popierio.

Po šios garbiosios veiklės paskaitų buvo klausimai ir diskusijos. Ta proga aš ją paklausiau, ką ketina daryti jos vadovaujama žmogaus Teisių Komisija, kad apsaugojus nors pagrindines žmogaus teises (teisę gyventi) Lietuvių, Latvių ir Estų tautų, kurios dabar yra

Sovietų Rusijos okupacijoje ir kurios šiuo metu yra procese visiško išnaikinimo, deportuojant masiniu būdu žmones į Sibiro koncentracijos stovyklas. Šis paklausimas lyg šalto vandens klijutėlėjimas paveikė visą auditoriją, nes jis visus prižadino iš malonių teoretinių diskusijų ape smulkius reikalėlius ir prieš akis pastatė baisiąją tikrovę. Keliolika sekundžių po paklausimo buvo mirties tyla. Visi akis nukreipė nuo manęs į autoritetingą prelegentę. Ji, kiek lukterėjusi, rimtai susimąsčiusi, pradėjo regzti atsakymą, kurio pagrindinė mintis buvo ši: Jungtinės tautos dar neturi karinės jėgos, kurios pagalba būtų galima įgyvendinti žmogaus Teisių deklaracijos nuostatus. Dar blogiau, kad Sovietų Rusija ligi šiol visai neratifikavo šios deklaracijos ir tuo būdu visai savęs neįpareigojo mirti žmogaus teisių. Tačiau ji dar turinti vilties, kad, gal būt, ir Sovietų Rusija ją prisims... Aš padėjau už išsamų atsakymą, o per klausytojų veidus prabėgo ironinga šypsena...

Pasaulio reikalų institute

Tik už 7 mylių nuo mūsų seminaro vietovės, vasaros metu posėdžiauja vadinamasis World Affairs Institute. Jam vadovauja pagarsėjęs Harvardo universiteto mokslų profesorius W. Y. Elliott. Jų darbų laukas panašus į kveikerių seminarų veikimo apimtį. Dėl to mes palaiškėme su jais artimus ryšius. Tačiau, jeigu visoje kveikerių veikloje viešpatauja nusistatymas siekti taikos bile kokia kaina, tai anoje įstaigoje daugiau žiūrima tikrovės ir USA interesų. Instituto direktorius yra ne tik pirmieji mokslininkas, bet drauge ir Senato užsienio reikalų komisijos bendradarbis. Jis yra ne tik gilus teoretikas, bet drauge ir plačiai prityręs praktikas. Dėl to visai suprantama, kad jo pažiūros į Amerikos ir Sov. Rusijos santykius yra vispusiškai sveikos, nes pagrįstos išsamiu ir paremtu patyrimu.

Vieną dieną mes buvome pakviesti dalyvauti paskaitose, kurias minėtame institute skaitė pats jo direktorius prof. Elliott ir Valstybės Departamento atstovai dr. Joyce apie Amerikos — Sov. Rusijos santykių raidą ir USA užsienio politikos gaires. Abudu prelegentai pripažino, kad Valstybės Departamentas neturėjo aiškos veikimo linijos Teherano, Jaltos ir Potsdamo konferencijų metu, kad buvo tada pasitikieta bolševikų gera valia ir dėl to teko skaudžiai nusivilti. Esą, ateityje Amerika tokių klaidų daugiau nedarysianti, nes žinanti, su kuo turinti reikala.

Tai nepatiko kveikerių atstovui, kuris šoko kritikuoti ketinamą griežtesnę amerikiečių laikyseną ir siūlė eiti nuolaidų keliu. Pasak jo, dėl dabartinės padėties susidarymo daugiau esą kalti amerikiečiai, negu rusai. Aš neiškenčiau ir mums visiems dar neužmirštais faktais priminiau, kad tik amerikiečių nuolaidos ir patalkavimai privedė prie šiandieninės situacijos, kurioje Amerika jaučiasi laimėjusi karą, bet pralaimėjusi taiką. Tolimesnės nuolaidos bolševikams reikėtų ne ką kita, kaip tik žadinimą Kremliaus tironų apetito, kuriam nėra ribų, o Amerikos nusiginklavimas išsiskaidytų pasaulyje tikrą katastrofą, nes duotų progos raudonajai tironijai neklidomai žygiuoti pirmyn. Ta proga paklausiau Valstybės Departamento atstovą, ar Amerika neketina imtis iniciatyvos ginti naikinamas Pabaltijo tautas. Aš išreiš-

Ne tik naują, bet ir SENĄ ADRESĄ

būtinai reikia aiškiai parašyti, kada norite, kad DIRVA būtų siunčiama kitu adresu, negu ligi šiol. Apie adresą pakeitimą stengkitės pranešti bent DVI SAVAITES IŠ ANKSTO!

kau pageidavimą, kad USA delegacija Jungtinėse Tautose iškeltų viešumon tragiškiausią Lietuvos, Latvijos ir Estijos gyventojų likimą ir ieškotų priemonių įgyvendinti Atlanto chartę, kuris galioja ir mažoms, taikingoms tautoms. Dr. Joyce atsakė, kad sekančiame Jungtinių Tautų (UN) generaliniame susirinkime bus iškeltas ir dienotvarkę Pabaltijo valstybių klausimas. Tačiau daugiau šiuo reikalu jis nieko nepasakė. Keldamas šį reikalą aš priminiau, kad Lietuvos partizanai jau penki metai didvyriškai kovoja su šimtais kartų galingesniu okupantu, kad vienintėlis mūsų tautos atstovybė — Vyriausias Lietuvai Išlaivinti Komitetas ir mūsų valstybės ministeris Washingtono P. Žadeikis, kuris Amerikos vyriausybės yra laikomas vieninteliu čia teisėtu Lietuvos atstovu, keliais atvejais kreipėsi į Jungtinių Tautų generalinį sekretorių prašydami sustabdyti mūsų tautos naikinimą ir atstatyti mūsų krašto nepriklausomybę, bet ligi šiol šie žygiai liko be pasekmių. Amerikai, kaip didžiajai tautai laisvės ir žmogaus teisių gynėja, laikas tarti savo žodį ir aktyviu būdu pareikšti savo valią. Pasibaigus posėdžiui, prie manęs priejo prof. Elliott ir, spausdamas ranką, man dėkojo, nes, esą, aš jį išpūdingai parėmęs diskusijų metu.

Jungtinių tautų būstinė — Lake Success

Rugpjūčio 12 d. mūsų seminaras darė ekskursiją į Lake Success, kur yra laikinoji Jungtinių Tautų (UN) būstinė. Lake Success yra vietovė prie šiaurės-rytų Brooklyno, taigi New Yorko apylinkėse. Ten posėdžiauja Saugumo Taryba ir Ekonominė - Socialinė Komisija, o visuotinas susirinkimas (generalinė asamblėja) vyksta šios vietos kaimynystėje — Flushing Medow. Drauge su mumis tą dieną lankėsi dar keli šimtai ekskursantų iš įvairių universitetų ir šiaip jau pavienių asmenų. Tuo metu posėdžių nebuvė ir mes galėjome apžiūrėti patalpas bei jose turėti savo posėdžius su paskaitomis. Svečius pasveikino ir supažindino su UN darbais šios įstaigos informacijų direktorius dr. W. Agar. Po jo kalbėjo socialinių reikalų departamento direktorius M. Hessel. Po jų kalbų sekė paklausimai. Naudodamasis proga, ir čia iškeliau mūsų tautos tragediją. Priminęs, kad Sovietų Rusija šiandien yra vienintėlis pasaulyje valstybė, kuri laiko koncentracijos stovyklas, į kurias ligi šiol ištremta jau apie pusantro milijono lietuvių, latvių ir estų, paklausiau, ką Jungtinių Tautų Socialinė Komisija ketina daryti, kad sustabdyti šį masinį pavergtų tautų naikinimą ir palengvintų ištremtųjų bausių padėtį.

M. Hassel atsakymas pabrėžė faktą, kad Sovietų Rusijoje tikrai veikia koncentracijos lageriai, nes šiomis dienomis jų pačių (bolševikų) atstovas socialinė komisijs prie to prisipažino. Tačiau Sovietų Rusijos vyriausybė nesutinka, kad tarptautinė komisija galėtų tas stovyklas aplankyti ir ištirti padėtį. Taigi šiuo laiku neįmanoma jokia reali pagalba, bet komisija šio reikalo neišleis iš dėmesio ir darys visa, kas tik galima, kad palengvintų ty nelaimingųjų likimą.

(Pabaiga)

Didžiausias nuodų sandėlis Europoje

Vienoje iš gražiausių Vokietijos apylinkių, arti Chiemsee, vidury miško, randasi vieta, kurią žmonės vadiną St. George no pragaru. Ryškūs užrašai liudija, kad čia gresia pavojus gyvybei. Šioje vietoje savo laiku buvo įrengtas didžiausias cheminių karo medžiagų sandėlis, kokio Europa pirma nepažino. Amerikiečiai, užėmę šią sritį, čia rado milžniskus kiekius įvairių nuodų. Netruko net ir baisiojo tabuno — nuodingų dujų, kurios veikia ir nervus ir padaro užnuodytą žmogų nepagydomu dvasios ligoniu.

Tuoju po Vokietijos kapituliacijos prasidėjo šių nuodų naikinimas, kas tęsiasi dar ir šiandien — jau ketvirti metai. Į šiaurę nuriudėjo jau virš 1,000 vagonų su nuodais, kurie paskandinti šiaurės jūroje, sudėginti, arba cheminiu būdu perdirbti į naudingus produktus. Dabar vyksta ypatingai neįsivaikomas darbas, likviduojant nesuskaitomas dėses su baisiais odos ir plaučių nuodais, kurie paslėpti nepilnai išdegusių arba išsprogusių bunkerų griuvėsiuose.

Prie šio darbo dirbantieji žmonės kiekvienu momentu rizikuoja savo sveikata ir gyvybe. Jų darbo laikas — du kartai dieną po dvi valandas. Juos apsaugo guminiai batai, rūbai, pirštinės, dujokaukės. Vasaros kaitroje jie labai prakaituoja. Po kiekvieno darbo posmo jų rūbai ir darbo įrankiai iš pagrindų dezinfikuojami, o jie patys maudosi, plaunasi. Darbo dienai pasibaigus, tas pakartojama dar nuodugnau. Bet ir dvi valandas dirbti dujokaukėse beveik neįmanoma. Karts nuo karto jie išeina gryno oro pakvėpuoti. Tokiais atvejais reikia stebėti oro kryptį, kurią nurodo vėliavėlės. Nuodus panaikinus, visa aplinkuma rūpestingai dezinfikuojama, dar sykį perkontroliuojama, ir tik tuomet pradamas darbas. LLV/SB

Didysis Penktadienis — sekmadienį

Čekų komunistai visuomet tvirtina, kad jie žmonių nuo religijos atpratinti nenori. Esą, tikri komunistai nusistatę tik tai "prieš katalikų bažnyčios išdavimą, kuris tarnauja amerikiečių ir britų kapitalistų interesams".

Kaip iliustracija šiam tvirtinimui gali patarnauti naujas čekų valdžios parėdymas, kad, "ekonominiais sumetimais", uždrausta švesti daugelis katalikų bažnytinų švenčių. Tais pačiais sumetimais ir Didysis Penktadienis nukeliamas... į sekantį sekmadienį. Toliau savo parėdyme komunistai nurodo, kad jie ir toliau "prižiūrės" šį reikalą ir, jei bus reikalinga, šventes uždraus arba iškels.

Prahoje komunistai pradėję leisti naują "katalikišką" laikraštį, kurio pirmame numeryje smarkiai puolamas Popiežius, kuris savo ekskomunikacijos dekretą išleisęs, neva, USA užsienių reikalų ministerijos įtaikoje.

Prasidedant naujiems mokslo metams, visose čekų mokyklose, pradedant vaikų darželiais ir baigiant universitetais, įvesti nauji vadovėliai, kad padėti jaunimui kurti "naują, laimingą socialistinę ateitį". Visose klaseose ant sienų kaba Stalino ir Gotvaldo paveiksai. Pradedant kiekvieną darbo dieną vaikai turi giedoti sovietų sąjungos himną. LLV/SB

•PAKELIUI Į MIRTĮ — G. Gaidžiūno aprašymai apie pergyvenimus vokiečių kalėjimuose. 231 pusl. Kaina \$1.00

BRISIAUS GALAS

(Atkelta iš 4-to pusl.)

da, jau senas būdamas, juokų piemenims pridarydavo! Užmes jie, būdavo, ant Brisiaus galvos čerkasėlį ir turi, o vienam pasislėpti liepia; paskui paleidžia Brisių ieškotų. Ir visados surasdavo, nors tasai už pusvarsčio, aukščiausioj eglės viršūnėj būtų pasislėpęs. Susekdavo jo pėdsakas, apuostydavo medį, pakėlęs aukštyn snukį, imdavo loti. Neidavo, kolei tasai nulips. Pamatęs nulipantį, nesitverdavo iš džiaugsmo, šokinėdavo inkšdamas aplinkui ir, sugrįžęs į piemenis, iškišęs liežuvį, žiūrėdavo tai į juos, tai į krepšelius: žinojo, kad iš tenai būtinai gaus mėsos kruopelę ar duonos plutelę.

Tačiau ir piemenys jį užmiršo... Guli senas Brisius ant spalų ir sapnuoja. Mato jisai per miegą antis, kurias jo šeimnininkas šaudo, o jisai iš vandens neša. Ir tiek tų ančių daug, tokios jos riebios! Pramerkia Brisius akis ir saldžiai žiovauja, jas atsimindamas. Bet kaip gi jisai stebisi, iš tiesų priešais save šeimnininką su šaudykle už pečių pamatęs. Savo akim nenori tikėti: tur būt, ir jį sapnuoja...

Bet aiškiai girdi, kaip tasai šaukia: — sa, Brisiau, sa!

Tai, tur būt, iš jo seno juokias? Kam? — Sa, Brisiau, sa! — vadina šeimnininkas.

Brisius šiepia snukį, tartum norėdamas šyptelėti, bet tik kažin kaip galiliai inkščia...

— Sa, Brisiau, sa!...

Jisai nenorom atsikelia nuo spalų ir seka paskui, ne taip, kaip pirmą — jauną ir linksma, bet paspaudęs uodegą ir nuliūdęs, kai koksai kaltininkas.

Šeimnininkas eina už klotimo laukan ir atsigręždamas vis šaukia: — sa, Brisiau, sa!...

Pamiškėj sustoja. Brisius inkščia bailiai ir žiūri į žmogų, tartum klausdamas,

kam čionai jį atvedė. Mato, kaip tasai nušima nuo pečių šaudyklę, atsitolina nuo jo kelis žingsnius ir pradeda jį taikinti...

Negali būti? Brisius netiki. Tai tik pasijuokt iš jo nori. Bet kam taip baisiai iš seno juoktis? Kam? Juk jisai nekaltas... Brisius nori pasigerinti, suvizzinti uodegą, bet iš bailės tupiasi ant paskutinių kojų, ir per jo snukį rieda gailios, karčios ašaros...

Staiga ugnis ir baisus trenksmas, — ir jisai griūva, sopulio pervertas. Pramerkęs akis, tik spėja pamatyti, kaip nuo jo tekinom bėga žmogus, turėdamas rankoj šaudyklę...

Gal ir suprato Brisius, kodėl tasai žmogus jį užmušė; tik nebegalėjo suprasti, kodėl tekinom nuo jo pabėgo: juk jisai, mirdamas, tik kojas norėjo jam paskutinį kartą palaizyti.

1906 m. rugpjūčio 25 d.

KUR GAUTI LIETUVISKŲ KNYGŲ?

Visame pasaulyje išleidžiamų lietuviškų knygų platinimu rūpinasi neseniai įsteigtas Lietuvių Spaudos Centras Amerikoje. Leidinių sąrašai siunčiami nemokamai. Rašykite atviruką, kuris tekainuoja 1 centą, šiuo adresu:

G a b i j a,
412 Bedford Ave.,
Brooklyn 11, N. Y.

Aplankyk draugus kelionės metu per longo distance

Bendravimas per Long Distance gali būti lygiai malonus, kaip ir apsilankymas tiesiai kaimynystėje. Kam atsiskirti nuo kontakto su mielais draugais ar giminėmis, kada tai yra taip lengva ir taip smagu aplankyti juos telefonu. Ir tai taip mažai kaštuoja! Tik pasižiūrėkit į savo telefonų knygos verselio vidurinį puslapį, kur yra surašytos tipiškos tolimų pasikalbėjimų kainos.

THE OHIO BELL TELEPHONE COMPANY

Cleveland ir APYLINKĖSE

KĄ GIRDĖSIME PER RADIJĄ?

Lietuviškas radijo pusvalandis jau atšventė savo dviejų mėnesių "gimtadienį". Ta proga valandėlės tvarkytojai nusprendė, kad radijo valandėlės kūdikystės amžius jau praėjo, valandėlės pasijuto nugąjęs pirmuosius sunkumus ir pasiryžė tobulėti, tapti įdomesne, įvairesne, o kada nors gal ir dažnesne...

Praėjusį penktadienį su dideliu pasisekimu koncertavo Alfonso Mikulskio vedamas vyrų oktetas. Šios dienos programoje — duetų vakaras. O kas svarbiausia — duetas palydės pianino okompanimentas. Tai, žinoma, svarbu yra mums, nes Jūs, gerbiamieji, nežinote, kokius kryžiaus kelius teko pereiti, kol gavome teisę savo programose nadoutis radijofono pianinu. Čia teko visai apčiuopiamai pajusti, ką reiškia unijos.

Matote, kaip ir visi gudrūs žmonės, ir Amerikos muzikantai turi savo uniją. Taigi mes ir kreipėmės į ją, kad gavus leidimą mūsų pianistui skambinti per radiją.

"Okey, — atsakė unija, — ar jūs tas muzikantas mūsų unijos narys?"

"Ne", — atsakėme nusikaltusių vaikų balsais.

"Jei ne, — diktavo ponija unija, — tai 18 dolerių ir 50 centų turite sumokėti mums, unijai, visų muzikantų motinai".

"Kad mums tik vienai dainelei...", dar bandėme ginčytis.

"Kad ir vieną klavišą paspausti — kaina ta pati!"

Čia vienam iš mūsų kilo įsiganinga mintis — kanklės!

"O kaip tos kanklės vadinais amerikoniškai, gal citra?" — teiravosi unija.

"Ne, ne citra".

"Hm, tai gal mandalina?"

"Ne, ir ne mandalina".

"Tai parodykite mums tas kankles", — įsakė unija.

Vežame vėl kankles į minkštą addeklą suvynioję.

"Tokio instrumento nežinome ir kanklininkų į uniją nepriimame", — skambėjo unijos sprendimas, o išvadoje — kankles galima naudoti ir unijai mokėti nereikia.

Bet vien kanklėmis muzikos išalkusių Clevelando lietuvių nepasotinsi. Ir prasidėjo laišakai bei skambinimai — "Plokštelės ir plokštelės, kodėl niekas nedainuoja?" "Kvartetą dainuoja neblogger, bet be pianino

skysta" Vieni žodžiu — reikia pianisto. O dabar ir su unija tvarkoj ir pianistas yra.

Lapkričio 25 d. — Lietuvos kariuomenės šventės proga — numatyta iškilmingesnė programa. Čia, greičiausiai, bus progos išgirsti, kaip Kauno Karo Muziejaus sodelyje nepriklausomybės laikais buvo pagerbiamas Lietuvos kareivis.

Gruodžio pradžioje vienoje programoje girdėsime melodeklamacijų, t.y. eilėraščių palydint muzikai.

Gruodžio 18 dieną rengiamas didžiulis koncertas pačiame Clevelando centre — Little Theatre (mažajame teatre). Čia gali kilti klausimas, kodėl ne Lietuvių Salėje? Atsakymas labai paprastas: Lietuvių Salė užimta jau ilgam laikui, o be to, ji ir per maža. Šiame koncerte maloniai sutiko dalyvauti koloratūrinis sopranas Juzė Krištolaitytė, pianistė Birutė Smetonienė ir jaunas, bet jau spėjęs pagarsėti, tenoras Stasys Baranauskas. Jeigu pavyks susitarti, bent dalis jų pačių menininkų dalyvaus ir gruodžio 16 d. radijo valandėlėje.

Kalėdų pirmą dieną, šiai didžiausiai visos žmonijos šventei iškilmingiau paminėti, rengiama speciali vienos valandos programa. Kalėdinių giesmių ir muzikos tai programai paruos kompozitorius Alfonsas Mikulskis.

Tai maždaug tokios lietuviškos radijo valandėlės artimiausios gairės. Čia dar galima būtų pridurti, kad daromi žygiai gauti iš Londono daugiau lietuvišku plokštelių; kad tariama siųs Pakšto orkestru Daytonė parsikviesti į radijo valandėlės vakarui, kuris įvyktų kada nors kitų metų pradžioje; kad radijo valandėlės muzikalinės dalies redaktorius Alf. Mikulskis rašo lietuviškos muzikos kompozicijų Hammondo vargonams. Bet apie tuos dalykus kitą kartą.

Ir taip, jeigu visi lietuviai remis savo radijo programą, mes valandėlę tobulinsime visų mūsų džiaugsmui. O pats pagrindinis rėmimas — eiti pirkti pas tuos, kurie per mus skelbiasi.

Žinoma, neužmirškite atsilankyti ir gruodžio 18 dienos koncerte, apie kurį jums visiems dar prikalsime pilnas ausis.

J. P. Nasvytis

BAZARAS

DIDŽIAUSIAS IR GERIAUSIAS

Viena ištisa salė socialiniams pobūviui su gražiomis dovanomis

Penktadienį, šeštadienį, sekmadienį ir pirmadienį

Lapkričio 11, 12, 13 ir 14 diena.

Penktadienį žuvies vakarienė — 6:00 v. vak. — 60c.

ŠV. MYKOLO BAŽNYČIA

3150 Scranton Rd. arti Clark Ave.

PALYGINĘ TAŠKAS TAŠKAN matysit KODEL

MONCRIEF ŠILDYMA pasirenka

Clevelando namų statytojai GAS-JIL-COAL

THE HENRY FURNACE CO. MEDINA, O

P J KERSIS

609-12 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAin 1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarimą įvairiose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

FILMOS ŠEIMOMS

Norwood Branch Laibrary ateinantį antradienį, lapkričio 15 d., vėl rodyš nemokamai filmas šeimoms. Šį kartą programoje numatoma filma apie NAUJAKURIUS (New Americans), apie jų pabėgimą iš Europos ir kūrimąsi naujoje vietoje. Be to bus rodomi vaizdai iš Amerikos sostinės (District of Columbia), iš Clevelando, o priedui jau pereitą antradienį rodytos "Piano Reflections — Polonaise" ir "Old Mother Hubbard". Ši pastaroji filma specialiai vaikams. Suaugusieji gali atsivesti ir vaikus. Pradžią 7:30 v.v., mokėt nieko nereikia.

Lankytis savo Klube!

Amerikos Lietuvių Piliiečių Klube penktadienio vakarais gausite skanių bulvinių blynų, šviežios žuvies, prie to visokių išsigerimų. Klubonariai prašomi dažniau prisiminti apie savo Klubą.

LOS ANGELES, Cal.

BUS

V. KUDIRKOS MINEJIMAS

Lapkričio 19 dieną 7:30 val. vak. Patriotic Auditorijoj, 1816 So. Figueroa Ave. įvyks dr. Vinco Kudirkos mirties 50 metų sukaktuvį minėjimas. Jį rengia TMD 8 kp. Programoje dalyvaus gen. Stasys Raštikis, filologas Barauskas, kaip prelegentai ir Helen Bartush — Swaggart — buvusi operos dainininkė, Al. Kučūnas — neseniai atvykęs iš Europos muzikas, Adėlė Naušėdienė, Pamataitė (naujakurė) ir kiti.

Į minėjimo programą buvo kvieistas ir šv. Kazimiero choras, kuris atsisakė, nes, sako, klebonas neleids. Minėjimo rengėjai truputį nuliūdo, bet nenusiminė.

Iki šių metų pradžios parapijos choras buvo tik šventų giesmių giedorių grupė. Iš tremties atvykęs muzikas-vargonininkas Ažuolaitis per trumpą laiką puikiai išlavino chorą, kuris jau surengė gana gerą koncertą. Choro mokytojas Ažuolaitis visiems sakė: "Mes giedosime bažnyčioje, o dainuosime visur ir visiems lietuviams." Šiandien... klebonas jau turi kitą vargonininką, o senasis pas namų statytoją kasa žemes. Kasa ir, jau patinusius pirštus lanktydamas, sako: "Nesijuokit ir nenusiminkit — mano pirštus vėl matysite prie pianino."

KULTURINIO VEIKIMO DRAUGIJA

Spalio 24 d. tapo padėtas, taip sakant, kartinis akmuo įsteigti meno ir mokslo draugijai. Ši draugija susidės iš trijų dalių: dainos, dramos ir pedagoginės. I visus tris skyrius įeina iš Europos atvykę ir vietiniai talentai. Kvečiami mėgėjai ir rėmėjai į tą naują kultūrinį sąjūdį. Ši draugija nepriklausys jokiai srovei.

P. Pakrantis

Red. pastaba: Ar nebūtų tikslinga, kad ši draugija taptų Kultūros Fondo skyriumi?

Waterburiečio žodis

(Atkelta iš 5-to pusl.)

geras profesijas, mokate kelias svetimas kalbas, daug matėte, tai ir čia jums bus lengviau įsikurti".

K. Čepurna gimęs 1887 m. rugpjūčio 15 d. Šešų km., Pinavos valsč., vedęs Teresę Kauskaitę, turi du sūnų — Joną ir Albina, abu baigę gimnazijas, karo dalyviai, patriotai, geri katalikai, jautrios širdies žmonės ir dosnūs lietuvių reikalams aukotojai. Prenumeruoja 5 lietuviškus laikraščius ir turi daug knygu.

K. Čepurna yra išrašęs 6 asmenims darbo ir buto garantijas ir padeda kuo tik galėdamas.

MIRIMAI

MIRĘ IŠEIVIAI AMERIKOS LIETUVIAI

žimios apie mirusius Lietuvius šiame skyriuje talpinama dyka

Jau mirė 20,700 lietuvių ateivių

Nuo 1937 metų vasario mėn. iki šios dienos DIRVOJE sužymėta jau 20,700 per tą laiką mirusių lietuvių ateivių.

PETROKAS Antanas, pusamžis, mirė rugpjūčio 5 d., Chicago, Ill. (Tauragės ap. Kalčinė par., Kanapintiškių k.) Amerikoj išgyveno 50 metų.

STANKEVICIUS Jonas, pusamžis, mirė rugpjūčio 7 d., Chicago, Ill. (Marijampolės ap. Krosnos par., Romanovo k.) Amerikoj išgyveno 40 metų.

GUŽAUSKAS Jonas, seno amžiaus, mirė rugpjūčio 7 d., Chicago, Ill. (Tauragės ap. Kalčinė par., Pimpų km.) Amerikoj išgyveno 56 metų.

BALCIUNAS Valteris, pusamžis, mirė rugpjūčio 7 d., Chicago, Ill. (Šiaulių ap. Baisogalos par., Palonių km.)

PAKOLKA Baleslovas, pusamžis, mirė rugpjūčio 6 d., Chicago, Ill. Amerikoj išgyveno 37 metus.

TAMOŠAUSKAS Julijonas, seno amžiaus, mirė rugpjūčio 3 d., Chicago, Ill. (Šiaulių ap. Užvenčio par.) Amerikoj išgyveno 42 metus.

DAPKIENĖ Ieva (Armlaitė), pusamžė, mirė rugpjūčio 7 d., Chicago, Ill. (Šaukėnų par.) Amerikoj išgyveno 40 metų.

GARBENIS Dominykas, pusamžis, mirė rugpjūčio 8 d., Chicago, Ill. (Telsių ap., Ylakių par., Spirinų km.) Amerikoj išgyveno 36 metus.

KUČINSKIENĖ Magdalena O., pusamžė, mirė rugpjūčio 6 d., Chicago, Ill. (Tauragės ap., Šveškos par.) Amerikoj išgyveno 40 metų.

LELIS Antanas, 69 metų, mirė rugpjūčio mėn., Brooklyn, N. Y.

KUODIS Petras, 63 metų, mirė rugpjūčio mėn., Philadelphia, Pa.

BUBLIENĖ Ona mirė rugpjūčio 1 d., Hammond, Ind.

PRUŠINSKAS Valteris, pusamžis, mirė liepos 31 d., Luther, Mich. (Utenos ap., Aluntos valsč.)

MATULEVICIUS Steponas, 45 metų, mirė liepos mėn., Montreal, Kanada.

UŠINSKAS Mykolas, 65 metų, mirė rugpjūčio 9 d., Chicago, Ill. (Kėdainių ap., Ariogalos par.) Amerikoj išgyveno 44 metus.

SKREIBIS Simanas, pusamžis, mirė rugpjūčio 15 d., Chicago, Ill. (Panevėžio ap., Miežiškių par., Gitėnų km.)

SIMKUS Antanas, 44 metų, mirė rugpjūčio 12 d., Chicago, Ill., kur buvo ir gimęs.

PRAŠUKIENĖ Marijona (Gimbutaitė), senė amžiaus, mirė rugpjūčio 14 d., Chicago, Ill. (Kulių par., Kumžaičių km.) Amerikoj išgyveno 41 m.

DOVEIKA Vincentas, pusamžis, mirė rugpjūčio 15 d., Aurora, Ill. (Šiaulių ap., Papilės par., Usenių kaimo.)

LATVENAS Petras, 68 metų, mirė rugpjūčio 15 d., Chicago, Ill. (Panevėžio ap., Kuprelėškių pa., Zadeikių km.) Amerikoj išgyveno 42 metus.

BUIVIS Valteris, seno amžiaus, mirė rugpjūčio 11 d., Chicago, Ill. (Kėdainių ap., Pašuvės par., Mikailiškių km.) Amerikoj išgyveno 40 metų.

SATASITIS Jonas, pusamžis, mirė rugpjūčio 13 d., Chicago, Ill. (Tauragės ap., Kvedarnos par., Šiauliakės km.) Amerikoj išgyveno 43 metus.

JONELIUNAS Juozapas, pusamžis, mirė rugpjūčio 13 d., Chicago, Ill. (Panevėžio ap., Pušaloto par., Šedekonių k.)

MISEVICIUS Vincas, 39 metų, mirė rugpjūčio 13 d., Chicago, Ill. Gimęs Mecca, Indiana.

GAIDELIS Karolis, 55 metų, mirė rugpjūčio 14 d., Chicago, Ill.

MISIENĖ Emilija, mirė rugpjūčio 11 d., Maspeth, N. Y. (Ukmergės ap., Kovarsko valsč., Vaišvilėškių km.)

ZURNIS Leonardas, 24 metų, mirė liepos 21 d., San Miguel, Mexico.

JANKAUSKAS Antanas mirė liepos 25 d., Sugar Notch, Pa.

ŽIRGULIENĖ Francis, 51 metų, mirė liepos 31 d., Rochester, N.Y. Gimus Cordale, Pa.

MARTINONIS Stanislovas, 64 metų, mirė liepos 31 d., Pittsburgh, Pa.

SOLOMSKAS Jurgis mirė rugpjūčio 10 d., Philadelphia, Pa. (Užuguosčio par., Aukštadvorio valsč.)

VINTIS Jonas, 50 metų, mirė rugpjūčio 11 d., Brooklyn, N. Y.

KAMARUNIENĖ Margaret, mirė liepos 22 d., Hanover Township, Pa.

PETRAUSKAS Jonas mirė liepos 17 d., Warrior Run, Pa.

GAUCIUNAS Margaret mirė liepos 27 d., Sebastopol, Pa.

BRAZAUSKIENĖ Marijona mirė liepos 30 d., Edwardsville, Pa.

MOLIUSIENĖ Ona, mirė liepos 29 d., Kingston, Pa.

AŽUKAS Vincas (kunigas), 56 metų, mirė liepos 29 d., Wilkes Barre, Pa.

MAKAREVICIUS Vladas mirė liepos 26 d., Pittsburgh, Pa.

RUZGIS Jurgis, 60 metų, mirė liepos 9 d., Wilkes Barre, Pa. Šakių ap., Juodraičių km.)

LANAUSKAS Jurgis, 75 metų, mirė liepos 4 d., Mt. Carmel, Pa.

NAVENIS Kazimieras, 59 metų, mirė liepos 1 d., Hartford, Conn. (Panevėžio ap.)

POŠKA Kasparas, seno amžiaus, mirė rugpjūčio 24 d., Chicago, Ill. (Tauragės ap. Getkančių km.) Amerikoj išgyveno 50 metų.

SIPAVICIENĖ Elzbieta (Šimaitė), pusamžė, mirė rugpjūčio 22 d., Chicago, Ill. (Panevėžio ap., Pakalnių km.)

Mes Duodam ir Iškeičiam Eagle Stamps

THE MAY CO's BASEMENT

Ispardavimas! Reguliaris 2.79 vertės!

"Mohawk" Paklodės

2.39

Dydžiai 81 x 99", 72 x 99"
ir 63 x 99"

Reg. 2.98, dydžiai 81x108" ir 72x108".....2.59
Reg. 3.19, dydžiai 90x108".....2.89
Reg. 89c užvalkalai, 45x36" ir 42x36".....59c
Garsios "Mohawk" paklodės yra tvirtos ir ilgai laiko — pagamintos iš rinktinės Amerikos medvilnės. Jos yra skalbtos ir išblatintos kaip sniegas.

Pilno ar dvig. dydžio kimštų užtiesalai

Pagaminti iš geriausios medvilnės, attraukti baltintu medvilniu, standžiai susiūti. Juostinis sujungimas iš keturių šonų.

2.98

Užsak. paštu ar telefonu
Saukiet Cherry 3000

Basement Linens Department

Reguliaris 3.98 vertės

Vilnonė Flanelė

Geros rūšies ir pigiau po 1.21 kiekv. yardui
Graži 100% vilnos flanelė sijonams, eilutėms, švarkams, suknelėms ir vyr marškiniams. Kelly žaliūmo, žalia, vyninė, rausva, mėlyna, ruda, gelsva, pilka, juoda, tams. mėlyna ir Karal. mėlyna, 54" pločio.

2.77

YARDAS

59c "Peerless" medv. spaudiniai

Geros rūšies 80-kvadr. spaudiniai įvairios rūšies gėlių, geometr. figūrų, calico ir juventilė piešinių. Visos spalvos garantuotai plaunamos. 36" pločio.

39c

Yardas

Užsakymai paštu ir telefonu — Cherry 3000
(COD nepr. žemiau 2.01, įsk. mokesčius)
Basement Yard Goods Department

NO BETTER
TERMS
ANYWHERE

LOANS TO
REPAIR, MAINTAIN,
MODERNIZE YOUR HOME
OR BUSINESS PROPERTY

Cleveland

IR APYLINKĖSE

KUR BUS PIRMAS PRANEŠIMAS IŠ KONGRESO?

Geriausia proga išgirsti pranešimus apie Visuotinio Amerikos Lietuvių Kongreso eigą ir įspūdžius gyvu žodiu bus kita sekmadienį, lapkričio 13 dieną, Lietuvių Salėje, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Clevelando skyriaus susirinkime, kuris įvyks 11:30 val. prieš pietus, tuoj po pamaldų (ne 12:30 val., kaip buvo pereinama kartą per klaidą paskelbta).

Kviečiami apsilankyti ne tik nariai, bet visi, kas domisi didžiojo lietuvių kongreso darbais, bet neturi progos patys jame dalyvauti.

Be to, susirinkime bus įdomi mūsų kalbos žinovo prof. Pr. Skardžiaus paskaitėlė.

Norintieji įstoti į skyrių nariais, gali įsiregistruoti DIRVOS redakcijoje, arba ir atvykę į susirinkimą.

DARŽELIO NARIŲ SUSIRINKIMAS

Įvyko pereiną penktadienį. Šalia pranešimų apie atliktus reikalus, buvo pranešta, kad Darželių Lyga numato vieną iš didžiųjų Clevelando radijo stočių rengti tautinės radijo valandas. Tam reikalui galutinai parengti yra išrinkta dviejų asmenų komisija: vokiečių grupės atstovas Wolfram ir lietuvių — Ona Michelič. Susirinkusieji buvo labai patenkinti, kad tokiam svarbiui reikalui iš daugiau kaip 20 tautinių grupių išrenkant tik du atstovus, kaip tik lietuvių atstovė pateko į tas pareigas. Tai rodo mūsų atstovės veikumą, kurį ir kiti įvertina.

Tų radijo valandų numatoma po vieną kas mėnuo. Tuo tarpu stengiamasi sudaryti programą ateinantiems devyniems mėnesiams. Neabejojama, kad tų devynių valandų tarpe viena valanda bus skirta ir lietuvių pasirodymui. Ji bus greičiausiai ateinantį pavasarį. Mūsų menininkams reiks atitinkamai pasiruošti, kad ta valanda, kurią girdės visas Clevelandas, būtų geriausia.

ISTREMS KOMUNISTŲ LIETUVI

The Cleveland Press praneša, kad išduotas įsakymas istremti Viktorą Romohd, 65 m., 562 E. 117th St. Jis turi maisto krautuvej. Esąs komunistų partijos narys. Tikra jo pavardė esanti Tautvaišas. Jis atvykęs į šią šalį 1912 metais. Ligi šiol dar nėra USA pilietis.

RKO KEITH'S 105th

Nuo spalio 30 iki lapkričio 5. Gary Cooper "TASK FORCE" su Jane Wyatt ir Wayne Morris. Lapkričio 6 iki 8 d. Devil Henchmann ir Barbary Pirate.

LIETUVIŲ KLUBE

dabar yra įrengtas puikus televizijos priimtuvas. Nariai ir jų svečiai kviečiami apsilankyti ir pasigėrėti.

Nori pagražinti savo namus? Šauk—

K. ŠTAUPAS

Namų Dekoravimas mūsų specialybė.

Kambarių Popieravimas Namų Maliavojimas

16908 Endora Road

Telefonas:

Kenmore 8794.

Cleveland, Ohio

ILGAS KULTūros FONDO VALDYBOS POSĖDIS

Pereiną sekmadienį Kultūros Fondo skyriaus pirmininko dr. Tamošaičio namuose įvyko ilgas valdybos posėdis, kuriame apsparstyta visa eilė skyriaus veikimo klausimų.

Tuo tarpu čia galime paminėti tik svarbiausius nutarimus.

1. Bus rengiamas dr. V. Kudirkos paminėjimas

50 metų nuo dr. V. Kudirkos mirties sukaktuvių dieną, šeštadienį, lapkričio 19. numatytas vainiko uždėjimas prie dr. V. Kudirkos paminklo Lietuvių darželyje. Išsklės bus trumpos. Jos įvyks apie 4 val. po p. (Tikslus laikas bus vėliau praneštas). Iškilnių rengimų rūpinis dr. V. Kudirkos draugija, talkininkaujant Kultūros Fondui.

Vėliau numatytas platesnis paminėjimas su atitinkamomis paskaitomis ir menine programa. Tuo rūpinis Kultūros Fondo Valdyba.

2. Čiurlioniečių veiklos rėmimas

Kadangi Buffalo Int. Institutas, kviesdamas čiurlioniečių šokėjų grupę, tepajėgia padengti kelionės ir išlaikymo išlaidas tik 4-rioms poroms šokėjų, o tinkamai pasirodyti galima tik su 8-mis poromis, tai Kultūros Fondo valdyba nutarė iš savo pusės finansuoti kitos pusės šokėjų dalyvavimą. Tam tikslui

FRANKLIN A. POLK

kandidatuoja į Clevelando Mayoro vietą. Didieji Clevelando laikraščiai jo nemėgė, priešingai jo kandidatūrai. Mums, lietuviams, įdomūs kai kurie tų didžiųjų laikraščių priekaištai jam. Mat, jis kai kuriuose susirinkimuose kalbėjo lenkiškai ir čekiškai. Jis pats, nors gimęs Clevelande, yra čekų kilmės, moka savo tėvų kalbą ir į tos pačios kilmės rinkikus kalbėjo jų kalba. Didiesiems laikraščiams tas nepatiko. Cleveland Press išklėję net tokį klausimą: "Kokio miesto majoru jis nori būti? Ar Prahos?" Cleveland Plain Dealer gąsdina savo skaitytojus, kad F.A. Polk, jei būtų išrinktas, atiduotų Clevelandą j... tautinių grupių rankas! Jis pats atsikerta, kad didžiausias blogumas Clevelande ir yra, kad miestas dabar yra siaurai galvojančių mažos miesto centro "didžiūnų" grupės rankose... Tačiau neatrodo, kad Polk būtų stipriai aplink save suorganizavęs tautines grupes. Nors jos ir turi jam simpatijų, kaip žmogui, kad ir čia gimusiam, dar neišsivadėjusiam savo tėvų kalbos, tačiau jo programa tautinėms grupėms mažai žinoma, o ir, išskyrus čekus bei lenkus, su kitomis tautinėmis Clevelando grupėmis jis mažai turi ryšių. Jis tik žada tarnauti visiems, be kilmės, rasės ir tikybės skirtumo.

tuo tarpu užtraukiama paskola, vėliau numatoma specialus parengimas lėšoms sukelti. Atrodo, kad šokėjų išvyka galės susiorganizuoti.

Antras rūpestis — patalpos čiurlioniečių choro ir šokėjų pamokoms. Lietuvių Salė dažnai esti užimta kitiems reikalinga, todėl Fondo Valdyba numatė asmenis talkininkauti pastoviai patalpai surasti.

3. Ekskursija į New Yorką.

Nutarta bandyti suorganizuoti ekskursiją iš Clevelando į New Yorką, aplankyti Dailės Parodą, Ekskursija bus, jei susirąšys pakankamas norinčiųjų skaičius. Būtų važiuojama geru autobusu, išvažiuojant — lapkričio 18 d., penktadienį vakare. New York'e būtų pasiliekiama visą šeštadienį ir sekmadienį iki popiečio, arba, jei būtų taip sutarta, tai ir iki vakaro, iki pat parodos uždarymo, lapkričio 20 d. Autobusas patogus, būtų galima grįžti pirmadienio naktį ne per daug pavargusiam. Kelionės kaina būtų 17 dolerių.

Norintieji dalyvauti prašomi tuojau pranešti apie tai J. Daugėlai tel. ED 4909 (vakarais) ne vėliau kaip lapkričio 13 d. Ekskursija įvyks, jei susirąšys bent 35 asmenys.

4. Mokyklos reikalai.

Pripažinta, kad ne tik mažiesiems vaikams, bet ir aukštesniems mokykloms lankantiems būtinai reikia kursų, kuriuose būtų dėstoma lietuvių kalba, istorija, literatūra — bent vieną kartą per savaitę pora valandų.

Mokykla mažiesiems jau veikia šv. Jurgio parapijos patalpose, vedama "Ateities" klubo. Tas pats klubas jau rūpinasi ir kita mokykla. Valdyba nusistatė remti tas pastangas, o jei klubui nepavyktų gauti vietos vyresniųjų kursams, imtis priemonių patiems tuos kursus suorganizuoti.

5. Paskaitų reikalai.

Nutarta surasti pastovią vietą ir organizuoti kartą per savaitę populiarias paskaitas. Vietos reikalai jau vyksta pasitarimais.

6. Muziejiaus reikalai.

Valdyba, turėdama galvoje spaudoje iškeltą buv. Lietuvos Karo Muziejiaus organizatoriaus gen. V. Nagiaus pasiūlymą kurti Lietuvių Kultūros ir Istorijos Muziejų, Valdyba principu nutarė, kad toks sumanymas yra remtinas, kad tuo režimu turėtų rūpintis Kultūros Fondo Centras, bet tuo tarpu, kol Clevelando skyrius yra Amerikoje vienintelis, šiam skyriui priklauso iširti, kuo ir kaip galima padėti ta sumanymai įvykdyti. Numatyti žygiai tam klausimui išstudijuoti.

Kaip matome, vien svarbesniųjų uždavinių sąrašas yra didelis, todėl ir visuomenės dalyvavimas Kultūros Fondo darbuose labai reikalingas.

Čių žinovai gali tikrai pasakyti, kurių teisybė. Bet kaip bus — turės atsakyti balsuotojai. Jie turės nuspręsti, ar Ohio valstybėje turi būti maisto gamintojų laisvas lenktyniavimas, ar protekcionizmas.

Dar reikia turėti galvoj vietą dalyką. Sviestinininkai sako, kad margarinininkai Ohio valstybėje yra tik 26 bendrovės, o sviesto gamintojų yra apie 300. Todėl margarinininkai, esą, grešio monopoliju, o sviestinininkai tuo atžvilgiu esą nepavojingi. Tačiau sąjungas turi vieni ir kiti.

KALEDINIAI SIUNTINIAI LIGONIMS

BALFo 86-to skyriaus susirinkime nutarta prieš Kalėdas nusiųsti maisto siuntinių tremtiniams džiovininkams, esantiems džiovininkų ligoninėse Vokietijoje, Clevelando lietuvių visuomenė kviečiama prisidėti prie to labdarinio darbo ir aukoti tam reikalui pinigais arba produktais (kondensuotu pienu, kakao, cukrum, taukais, mėsos gaminiiais ir tt.).

Tas aukas priimti yra įgaliotas P. Minkūnas, 1367 E. 80 St. Aukos priimamos iki lapkričio 12 dienos. Jas įteikti nurodytu adresu galima penktadieniais nuo 7 iki 9 val. vakaro ir šeštadieniais per visą dieną. Iš aukų bus sudaryti siuntiniai ir persiųsti Lietuvos Raudonojo Kryžiaus Valdybai Vokietijoje, kad paskirstytų džiova sergantiems tremtiniams.

SLA 14 KUOPOS VAKARAS

Šį šeštadienį, lapkričio 5 d., SLA 14 kuopa rengia šeimynišką vakarą Lietuvių Svetainėje. Įžanga 25 c. Kviečiami dalyvauti ir ne nariai. Ypač naujiems clevelandiečiams čia bus gera proga susipažinti su visa eile SLA veikėjų.

MOTERŲ RATELIO POBUVIS

Pereiną šeštadienį Clevelande žinomo Moterų Ratelio narės su savo vyrais ir svečiais turėjo gražų pobuvį pas A. S. Praškevičius. Buvo susirinkę kelios dešimtys žmonių. Į "rateliečius" šį kartą pateko ir visa eilė naujakurių, su kuriais Praškevičiai yra plačiai susidraugavę.

PAS PR. IR J. MACIUS

Jų sūnaus Roberto septintojo gimtadienio proga buvo gražus pobūvis, virtęs senųjų ir naujųjų clevelandiečių susidraugavimo vakaru. Šeimnininkai naujakuriams tiek draugiški, kad... tuo tarpu dar pėsčiomis tebevaikščiojancius naujakurius vėlyvą naktį savo nauju Chrysleriu išvežiojo į tolimes miesto dalis.

LIETUVIŲ MOTERŲ KLUBAS

lapkričio 8 d., antradienį, 8:15 val. vak., laikys mėnesinį susirinkimą De Righter rezidencijoje, 13615 Sight Ave., E. Cleveland. Šeimnininkės pareigas šį kartą eis Leona Pečkaitienė.

Ta proga priminama, kad dar ne vėlu užsisakyti vietas metiniam Klubui bankietui su šokiais, kuris bus lapkričio 12 d. "Schuter's" svetainėje. Vietas rezervuoja komisijos pirmininkė Marė Muliolienė. Jos telefonas — HE 0843. Bankieto biliety kaina — \$3.50 vienam asmeniui.

P A D Ė K A

Spalio 17 dieną mirė mūsų brangus vyras ir tėvas Jonas Markevičius, 51 metus išgyvenęs šioje šalyje ir 49 metus gyvenęs bendrame mūsų šeimynės gyvenime. Jis buvo kilęs iš Bunikių kaimo, Kaimelio parapijos, Šakių apskritys. Paliko mums — žmoną Oną, sūnus Juozą, Joną ir Eduardą, dukteris Marijoną Thompson, Oną Thompson, Josephine Sauter ir Elena Kirchner, pusbrolius Juozą ir Andrių Urbšaičius ir pusėsėrę Marijoną Astrauskienę.

Mes nuoširdžiai dėkojame visiems giminėms, kaimynams ir draugams, kurie taip gausiai apilankė vėlionį, papuošė jo karsčią puikiomis gėlėmis, dalyvavo laidotuvsė ir palydėjo jį į paskutinę poilsio vietą. Dėkojame kunigams Angelaičiui ir Bartusevičiui, atlaikiusiems pamaldas ir gražiai palydėjusiems vėlionį į kapus, Jakubauskieniui — maloniai patarnavusiai laidotuvių surengime, ir visiems kitiems, pareiškęsiems mums užuojautos ir suteikusiems pagalbą toje liūdnioje lalandoje.

Žmona ir vaikai

SUSIVINIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

kviečia visus atvykusius tremtinius neužmiršti, kad Amerikos gyvenimo sistemoj apsidraudimas mirties ar ligos atveju yra labai svarbus dalykas, svarbesnis, nei tai buvo Lietuvoj.

Daugelis visokių bendrovių siūlosi su apdraudimų patarnavimais, bet lietuviams geriausia draustis stipriausioje letuviškoje apsidraudimo draugijoje, kuri yra ne tik gryna apdraudimo, bet ir visuomeninė — kultūrinė organizacija. Tai Susivienijimas Lietuvių Amerikoje, trumpai tariant — SLA.

SLA neklausia jūsų įsitikinimų, pažūrų, bet jis jungia lietuvių patriotus stiprioje ekonominėje ir drauge kultūrinėje organizacijoje, kuri atlieka daug svarbių lietuviškumo palaikymo darbų.

Informacijų kreipkitės į SLA 14-tą kuopą pas M. Miščikienę, 9804 Empire Ave., Cleveland 8, arba į 136 kuopą, pas J. Alekną, 1847 E. 86th St., Cleveland 6, Ohio.

SANDAROS 18 KUOPOS SUSIRINKIMAS

Prieš Darželio susirinkimą pereiną sekmadienį šauktas Sandariečių 18-tos kuopos susirinkimas įvyko vėliau, po Darželio susirinkimo. Dalyvavo keli kuopos veteranai ir du naujakuriai, kurie ragino kuopos veikimą atgaivinti. Susirinkimą sveikino iš Pittsburgho atvykęs Sandaros pirmininkas P. Pivorūnas (jis dalyvavo ir Darželio susirinkime, net įstojo nariu). Pasitarus, sudaryta komisija iš J. Brazausko, J. Daugėlos ir P. Čigo, kuriai pavesta atgaivinti kuopą.

FILMOS ŠEIMOMS

Norwood Branch Library, 6405 Superior Ave., antradienį, lapkričio 15 d., vėl rengia filmų vakarą šeimoms. Bus rodoma "Piano refleksijos — polonezas", "Nauji amerikiečiai", Clevelando vaizdai, Columbijos distrikto, "Senoji Motina Hubbard". Įėjimas nemokamas, suaugusieji gali atsivesti ir vaikus. Pradžią 7:30 val. vak.

NAUJOJI PARAPIJA LAUKIA NAUJO KUNIGO

Netrukus į Clevelandą atvyks iš Vokietijos kun. A. Spurgis, kuris, numatoma, talkininkaus kun. Angelaičiui Naujojo lietuvių parapijoj. Kun. Spurgiui atvykimo dokumentus sudarė clevelandietis F. Aksenavičius, 7513 Lexington ave.

PAS DR. TAMOŠAIČIUS

Šią savaitę net dvi gimtadienio šventės: pirmadienį sūnaus Vytko 5-sis gimtadienis, o trečiadienį — paties Dr. Tamošaičio. Sekmadienį Kultūros Fondo nariai turėjo progos iš anksto solenizantus pasveikinti.

K. ŠTAUPA ISTIKO NE LAIME

Pereiną penktadienį, K. Štaupui bedirbant elektriniu piuklu,

X

Albert. C. Zindt

COUNCILMAN - 22dn WARD

Galutiniai rinkimai lapkričio-November 8.

piuklas iškrito ir nesustbdytas pataikė ant kojos ir sužeidė iki kaulo. Teks gydytis ilgesnį laiką. Reiškiamo mūsų bičiuliui užuojautą ir linkime greičiau pasveikti.

CLEVELANDO TREMTINIAI!

Ateinantį sekmadienį, t. y. lapkričio 6 d. 11 val. ryto, tuoj po pamaldų, Lietuvių Romos Katalikų Susivienijimo Amerikoje Ohio apskritys kviečia visus Clevelando ir apylinkės tremtinius skaitlingai atsilankyti į Lietuvių Svetainę, 6835 Superior Ave., kur atvykęs iš Centro LRKSA generalinis organizatorius L. Jankauskas duos išsamų pranešimą labai svarbiais ligos ir mirties draudimo klausimais.

Ten pat vietoje bus galima

atlikti ir visus apsidraudimo formalumus.

Broliai tremtiniai! Mes manome, kad jau atėjo laikas jums įsijungti į mūsų vyresniosios kartos amerikiečių lietuvių įsteigtas organizacijas. Įsijungus mūsų organizacijon, jūs ne tik kad turėsite iš to materialinės naudos, bet įliosite į mūsų veikimą jauno gyvbingo kraujo, turėsite progos įnešti konstruktyvių projektų ir netiesioginiai prisidėsite prie mūsų visų bendro tikslo — tėvynės Lietuvos atstatymo. Tad visi, kaip vienas atsiliepkite į šį mūsų kvietimą skaitlingiausi dalyvavimu šiame susirinkime.

P. P. Muliolis

Lietuvių RKSA Ohio Apskritys Pirmininkas

RETURN CITY HALL TO THE PEOPLE ELECT FRENKLIN POLK MAYOR

Fighting For A Safer, Cleaner, Better Cleveland

•Election — Tuesday, November 8, 1949.

RE-ELECT MARGARET McCAFFERY

COUNCILMAN O THE 22nd WARD

Qualified By Experience

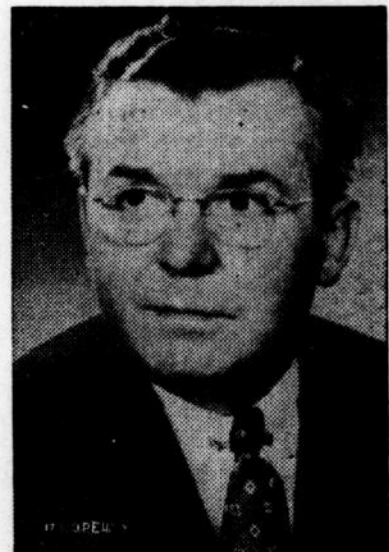
Democratic Ticket

THE CLEVELAND PLAIN DEALER
THE CLEVELAND PRESS
THE CLEVELAND NEWS
VISOS DARBO UNIJS

RAGINA PERRINKTI

Thomas A. BURKE

Clevelando MAYORU

BALSUOKIT UŽ

Thomas A. Burke

Burke for Mayor-Independ. Committee-W. C. Shepard, Chairm.

VETERANAS — BUVEŠ COUNCILMAN

37 metai 22-oje apylinkėje

Gražinkite garbingą ir patikimą vyrą į Miesto Tarybą!

BALSUOKITE UŽ

X

Albert. C. Zindt

COUNCILMAN - 22dn WARD

Galutiniai rinkimai lapkričio-November 8.